

Gjord med Vulkan

Högre

Högre

DAN ENGSTRÖM

Piratpensionat Produktion • Göteborg

Gjord med Vulkan

Högre av [Dan Engström](#) är licensierad under en [Creative Commons Erkännande-IckeKommersiell-DelaLika 4.0 Internationell licens](#), utom där annat anges.

Innehåll

Introduktion		1
Prolog	<i>Huddinge, julafton 1982</i>	3
Kapitel 1.		9
	<i>Mount Everest, 7500 m.ö.h, 22 maj 1996</i>	9
Kapitel 2.		15
	<i>Östgötaslätten, 28 januari 2001</i>	15
Kapitel 3.		25
	<i>Östgötaslätten, 28-29 januari 2001</i>	25
Kapitel 4.		33
	<i>Östgötaslätten, 29 januari 2001</i>	33
Kapitel 5.		41
	<i>Mount Everest, 6600 m.ö.h, 18 maj 1996</i>	41
Kapitel 6.		47
	<i>Östgötaslätten, 29-31 januari 2001</i>	47

Kapitel 7.	
<i>Östgötaslätten, 31 januari 2001</i>	55
Kapitel 8.	
<i>Mount Everest, 5 182 m.ö.h, 6 maj 1996</i>	63
Kapitel 9.	
<i>Linköpings universitetssjukhus, 3 februari 2001</i>	71
Kapitel 10.	
<i>Vintergatan, 1 februari 2001</i>	77
Kapitel 11.	
<i>Vintergatan, 3 maj 1996</i>	83
Kapitel 12.	
<i>Ungdomens Hus, morgon 17 mars 2001</i>	87
Kapitel 13.	
<i>Mount Everests nordöstrygg, 8500 m.ö.h, tidig eftermiddag 17 mars 2001</i>	93

Introduktion

Ett foto. Ett berg. En gåta. En kvinna och hennes omöjliga dröm.

Högre ges ut under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Dela Lika. *Piratpensionat Produktion* har nöjet att förbehålla oss några få rättigheter och släppa resten till dig. All användning av någon del av detta material förutsätter att du nämner att upphovet är Högre av Dan Engström, Piratpensionat Produktion. Sedan får du sprida och använda detta verk så länge du inte gör det i kommersiellt syfte. Bearbetningar av Högre skall dock innehålla samma villkor som ursprungsverket.

Detta betyder i praktiken att du inte får tjäna pengar på Högre utan att sluta ett avtal med författaren (dan@mickla.se). Men du får sprida Högre, delar av den eller nya versioner av den om ursprunget anges och villkoren på denna sida finns med. Högre får du också kopiera, sprida, ändra, förvränga, klippa, klistra, skriva om, rätta, spegelvända, ge ett nytt slut på, kopiera och skänka bort i julklapp, eller läsa in högt för att sprida till radio eller som mp3. Fri kultur FTW.

Ett varmt tack till Mikael Brisslert för alla goda kommentarer och glada tillrop. Världsherraväldet startar idag, broder.

Det inledande fotot på Mount Everest publiceras av nasontravels på Flickr under CC BY 2.0: www.flickr.com/photos/81365633@N08/7449596832/

Välkommen in och botanisera på vår hemsida www.piratpensionat.se, där du hittar fler lekar med ord och en ordbehandlingsfil med hela Högre.

Skriv om den här boken.

Ord med Vulkan

Prolog

HUDDINGE, JULAFTON 1982

Året är 1982. Det är julafton. Flickan med hästsvans i mitten av det slitna fotot vet ännu inte att hennes liv skall förändras i grunden om mindre än en minut. Hennes namn är Amanda Lövgren. Hon är tio år gammal, och julklappen hon håller i sina händer är ingen överraskning för henne. Det är en bok.

Självklart är det en bok. Tyngden, formen, känslan säger henne att det är en bok. Erfarenheten är lika bestämd. Hon har nämligen fått en mycket stor mängd böcker genom åren, vid alla upptänkliga tillfällen. Hundra böcker före tio års ålder, vilket tvingat henne lära sig läsa tidigt. Några andra intryck har alla böckerna inte gjort på henne.

Detta hade dock inte hindrat hennes högakademiska föräldrar från att försöka. De gav henne allt från barnböcker om matematik till detektivböcker från läslustan för unga vuxna. Hon kunde gången; tre dagar efter att hon fått en bok i något nytt ämne som ständigt tycktes sluta på -ologi frågade hennes far vad hon tyckte om boken. Som om hon läst den. Eller ens tittat på bilderna. Han frågade i två dagar tills han tröttnade på hennes undvikande svar, och lät henne sedan göra det hon gjorde bäst, vilket var mest ingenting. Möjligen att klänga på saker strax under takhöjd.

Ingenting annat verkade väcka hennes livsaptit, hon verkade njuta av att bara existera. När så nästa tillfälle kom fick hon en ny bok, med en lika obegriplig titel, och samma resultat: tre dagars förväntan från fadern följda av två dagars frågande och duckande. Under tiden låg boken i fråga öppnad vid Amandas säng, ovanpå de senaste tio böckerna, de senaste tio försöken från en förväntansfull far eller mor att introducera Amanda till ett liv i akademien. Det var inte lätt för hennes föräldrar att veta vad problemet var – Amanda hade inte heller någon aning om det ännu. Vilken tioåring känner sina drivkrafter? Problemet var att de böcker hon fick beskrev kunskap som redan fanns, som någon annan redan tagit fram. Vad det än var frågan om hade någon redan gjort det, utrett det, testat det. Någon hade varit först och sedan hade någon skrivit en bok. Ointressant. Bok efter bok, ämne efter ämne. Gammal kunskap. Det hade gått så långt att hon inte längre såg fram emot jul och födelsedagar. Hon visste ju så väl vad som skulle komma. Fler böcker. Böcker var inte Amandas grej.

Men allt det skulle ändras, mindre än en minut efter det att Amanda fick ännu en inslagen bok i handen, julen då hon var tio år gammal.

Trugande räckte hennes mor Linda över sitt senaste försök att intressera sin dotter för något genom litteratur, medan Amandas far Lennart tog ännu ett av sina eviga polaroidfoton. Detta foto skulle Amanda vårda ömt, som om det föreställde hennes första stund i livet, vilket det i stort sett gjorde. Amanda tog av pappret (omsorgsfullt, så att Linda kunde vika ihop det, spara det för återbruk och sedan aldrig mer komma ihåg var hon lagt det) och kastade en ointresserad blick på omslaget. Till hennes egen förvåning fastnade blicken. En lång stund stirrade hon som fastnaglad utan att reagera på tilltal, utan att ta in vad hon såg. Intellectuellt var det hela odramatiskt, men känslomässigt var hon

i uppror, en storm som skulle ta många, många år att mojna till hanterbar styrka.

Boken var relativt stor. Den var inte så tjock, men full av både foton, text och bilder med grafik. Framsidan dominerades av ett foto från 1920-talet någon gång. Det var en närbild på två män i grova kläder, hackor och ryggsäckar och med rep över axeln. Bilden var intonad över vad som bara kunde vara Mount Everest. Amanda stirrade, ömsom på männen, ömsom på berget. Det tog en lång stund innan hon registrerade titeln: "Because it's there. George Mallory and the British 1924 expedition to Mount Everest" av Theodore Pyke.

På engelska. Boken var på engelska. Amanda såg upp på sin mor, som log ett generat leende.

"Vi tyckte att du kunde slå två flugor i en smäll."

"Kill two birds with one stone" tillade hennes far med sitt avgjort komiska östgötska sätt att tala engelska, medan han viftade med polaroidfotot för att torka det.

Amanda hörde inte på. Hon såg in i de alerta ögonen på de två männen på fotot, svepte med blicken över de oändligt branta klippformationerna, om möjligt ännu mer skräckinjagande utan is än istäckta, mot en skarpt azurblå himmel. Skuggor spelade på hela norrsidan och bröt upp den ytterligare. En tunn sky av snörök låg längs den taggiga bergskammen på över åtta tusen meters höjd över havet. En mer ogästvänlig plats var svår att tänka sig. Ogästvänlig men samtidigt så oändligt lockande.

Amanda såg framför sig hur hon själv fingrade efter ett minimalt fäste i en omöjligt brant klippvägg, med ett tre tusen meters fall bakom ryggen, snörök i ögonen, med mjölksyra i armarna, och hur hon segade sig upp halvmeter efter plågsam halvmeter i kylan och den tunna luften. Av någon anledning såg hon inte själva toppen. Hon bläddrade i boken och letade efter en bild på toppen, men fastnade hela tiden på olika bilder av

tält i omöjlig lutning, på klättrande människor i lika omöjliga lutningar och på laviner och stenras i fritt fall. Toppen kunde vänta, det var själva kampen mot berget som lockade Amanda. Hennes kropp mot det oförlåtande berget och det skoningslösa klimatet. Hon såg på sin vänstra hand och låtsades gripa hårt om en liten utstickande sten. Hon såg för sitt inre hur knogarna vitnade av ansträngningen inne i klättrervanten när hon drog sig upp för att hitta nästa tag med höger hand. Hon vred sin vänstra hand i luften och betraktade den som för att avgöra om den dög. Därefter dök blicken tillbaka ner i boken där hon plötsligt såg bilder på berget som kompletterats med grafik som beskrev en distinkt, urskiljbar väg upp mot toppen. Sex punkter var markerade i blått, från baslägret på 6 400 meters höjd till det sista lägret på långt över 8 000 meters höjd, och till slut toppen, på otroliga 8 848 meter höjd. I rött fanns markerade formationer som sydtoppen och isfallen. Amanda tittade upp igen.

”Det är Mallorys och Irvines väg mot toppen 1924.” sa hennes mor med ett överraskat leende, glad både över hennes dotters intresserade blick och över att hon själv läst på så hon kunde svara på den outtalade frågan.

”Var det Mallory och Irvine som var först med att bestiga Mount Everest?” sa Amanda och pekade på männen på bilden på bokens omslag.

”Kanske.” sa Linda, mer osäkert.

”Kanske. Hur då, kanske?”

Amanda tittade på sin mor med stora ögon.

”Man vet inte om de nådde toppen innan de försvann.”

”Försvann? Försvann de på Everest? Men vad hände då?”

”Det vet man inte.”

”Vaddå, vet man inte ens om de nådde toppen?”

”Så är det. Vissa indicier talar för, andra emot. Än idag tvistar

forskarna över om det var Mallory och Irvine var först med att stå på toppen av världen.”

”Men så får det ju inte vara. Det måste ju gå att ta reda på. Vi måste ju veta vem som var först. Eller hur?”

I efterhand var det självklart för Amanda vad som hände när hon såg boken. Det var lika självklart som hennes vilja att vara först, eller hennes ständiga strävan att ta sig upp på stenar, lekställningar och grindar när hon var liten; och bagagehyllor på tåget på väg till en av pappans många vetenskapliga konferenser. Alla bannor hon fått genom åren för det klättrandet! Som den gången när hon var fyra och klättrade upp och gömde sig på översta hyllan i städsåpnet. Hon hade varit arg för något och helt enkelt klättrat upp någonstans där hon kunde vara ifred. Lennart och Linda kunde inte hitta henne, vilket hade blivit en rolig lek efter en stund, tills Amanda somnade. Hon vaknade av att Lennart stod i köket utanför skåpet och talade med polisen i telefon för att anmäla henne försvunnen. Lättnaden över att hon kom tillrätta övergick mycket fort till ilska över ”Detta förbenade klättrande. Ständigt, ständigt!”

Andra barn kröp in, under, genom. Amanda klättrade upp. Andra barn klättrade försiktigt, modigt, eller våghalsigt, men alltid som en lek. Amanda klättrade som om livet berodde på det. Egentligen var det märkligt att föräldrarna aldrig lade ihop två och två när de introducerade Amanda till olika ämnen, inte förrän de gav henne boken om Everest. Kanske gjorde de det inte ens då – man kan inte göra en akademisk karriär på bergsklättring – eller så hade de gjort kopplingen sedan länge och till slut bara fallit till föga. När Amanda väl fått boken i sin hand insåg hon att allt hon klättrat i hittills varit småpotatis, både ett barns lek och en förberedelse för något stort. Det fanns en anledning till varför världen är full av berg som bara väntade på att bestigas.

Det var svårt för en tioåring att hennes nyvaknade passion att besegra berg hade förekommit i hundra år av andra. Först män, sedan också kvinnor. Unga. Gamla. Blinda. En enbent. Turister. Folk som i stort hade betalat för att vinschas upp på berg som bara de allra bästa tidigare hade gett sig på. Alla hade de besegrat de mest utmanande berg, från de svåraste lederna, och lämnat efter sig tonvis med stålkramlor, torrfoderpåsar och tomma syrgastuber. Att besegra sig själv var en utmaning såklart, även för Amanda, men hon skulle ju inte vara först. Och att följa i fotspåren av tusen uppvinsschade turister var inte aktuellt. Utmaningar som är värda att ta sig an måste vara värda respekt.

Vad fanns det kvar som inte var gjort? Vilken dörr var fortfarande stängd så hon kunde låsa upp den? Det verkade omöjligt att hitta en sådan utmaning. Hon bläddrade i sin bok om Everest och skaffade sig med tiden andra böcker om klättring och utforskare, och fantiserade över kartor över bergskedjor. Vad var inte gjort?

En dag i juni det år hon skulle fylla fjorton slog det henne som ett ton tegelsten. Mallory.

Kapitel 1.

MOUNT EVEREST, 7500 M.Ö.H, 22 MAJ 1996

”Är du snäll och kommer ner därifrån?”

Sju välkända ord från ett annat decennium trängde oväntat igenom Amandas töcken i ett kort avbrott i hennes smärta. Hon log igenkännande för sig själv ett kort ögonblick men tvingades sluta av en ny stöt av smärta som skar genom hennes huvud, strax bakom tinningen. Hur många gånger hade hennes far inte bett henne på detta hövliga, sävliga sätt med just de orden att klättra ner från någon höjd? Säkert hundra gånger. Eller två hundra? Tre? Vem vet. Så många gånger hon testat sina gränser och andras tålamod och tagit sig så högt hon kunnat komma, någonstans där hon aldrig varit förut. Som en blandning mellan lek och beroende. Och så den obönhörliga, oundvikliga frågan. ”Är du snäll och kommer ner därifrån?”

Faderns egensinniga sätt att skälla på henne utan att skälla på henne hade alltid roat henne snarare än på allvar fått henne att ändra sig. Hon kom ändå alltid ner när han sa sådär. Han visste ju att det inte var någon idé att be henne så länge hon var på väg upp, men också att när hon väl klarat av att klättra upp var leken och utmaningen över och hon kunde lockas ner. De låtsades båda att

det var faderns auktoritet som fick henne att klättra ner. Det var lugnast så. Vad skulle han säga om han såg henne nu?

Amanda försökta vända sig om i sovsäcken, men gav upp. Varje användning av några som helst muskler gav ett direkt svar med en ny blixtnyttig smärta. Hon var tacksam för att det var mörkt men svor över det de piskande ljudet från tältdukar och vajrar i vinden. Det spelade ingen roll vad hon gjorde, hur hon låg. Alla positioner gjorde lika ont. Inget spelade någon roll längre. Det var över. Hon insåg det genom dimmorna men sköt det ifrån sig, orkade inte tänka mer. Hon hade haft tillräckligt med tid att tänka på vägen upp. Nu orkade hon inte tänka på något, och allra minst av allt på det. På att äventyret tog slut här. Att hennes stora ambition i livet skulle ta slut i ett smutsgrönt Haglöfstält, stort som en soptunna, i trettio graders lutning och i femton graders kyla. Visserligen låg lägret något så när skyddat från de värsta vindarna men det låg på nästan åtta tusen meters höjd.

Åtta tusen meter. Dödens zon. Den börjar där, vid knappt åtta tusen meter. Människan är inte skapt för att existera på den höjden, i den omgivningen. Minsta uppgift med en tamp eller en hake blir ett Herkules stordåd som dessutom går smärtsamt långsamt. Tankarna följer musklernas exempel och stannar helt enkelt av. Syrenivåerna i musklerna och hjärnan minskar till kritiska nivåer när blodet inte får tillräckligt av de kämpande, raspande lungorna. Två steg med stöd av isyxorna, och sedan vila. Två oändligt långsamma steg och sedan vila i trettio, sextio, nittio sekunder. Syret i kroppen byts ut mot mjölksyra som inte ger sig trots vilan. För varje stund blir det värre; inte för att kroppen arbetar så värst hårt, utan för att man placerat den på en plats där den inte har förutsättningar att överleva.

Vid åtta tusen meter börjar kroppen långsamt att dö. Amanda visste det. Hon var inte uppe vid den nivån ännu, men något var fel i hennes kropp. Det gick inte att komma vidare. Dagens

klättring från Camp 2 på 7500 meters höjd visade det hon misstänkte på vägen upp. Det skulle inte bli någon topp för henne, hennes huvud klarade inte ens att komma in i dödszonen.

Hennes blick blixtrade och flimrade och hon lade ena armen över ögonen för att slippa se. Men armens tryck mot ögongloben gjorde så ont att hon fick ta bort den igen. Muskelansträngningen fick henne att flämta av smärta. Smärtan. En följeslagare hon aldrig välkomnat, aldrig bett om sällskap av men alltid tvingats vara förberedd på. Självklart skulle den göra sig påmind i dödszonen. Hon var fortfarande inte mer än fyra hundra meter nedanför den. Där hon låg i tältet visste hon att hon försökte kurera sig på lånad tid. Att hon måste ner. Den oerhörda, skoningslösa vinden hade nästan knäckt henne men hon hade kommit fram till lägret till slut. Den oväntat kraftiga kylan hade nästan knäckt henne men hon hade kommit fram. Vätskebristen, den paradoxala vätskebristen bland all snö som man inte kunde äta och inte smälta hade nästan knäckt henne men hon hade kommit fram. Ett steg läggs till ett steg, över snö, pulsande genom snö, och över is. Ibland över berg, när stormvindarna svept med sig snön ut i rymden för att falla ytterligare tusen meter. Släpandet på kroppen hade också nästan knäckt henne. Det var huvudvärken som till slut gjort det fysiskt omöjligt för henne att fortsätta.

Den hade kommit smygande i början, sedan allt kraftigare, tills allt hon kunde göra var att ligga i tältet och försöka andas så lite som möjligt av den syrgas som så väl behövdes för de som skulle göra ett försök att nå toppen. Möjligen lugnade huvudvärken ner sig lite tack vare syrgasen, eller möjligen tack vare sprutan hon fått. När var det; en timme sedan? Flera timmar? Det gick inte att hålla reda på tiden. Det var fortfarande mörkt dock. Hon hade alltså varit mindre än tolv timmar i Dödens zon och var redan slut. Hon hade varit slut när hon kom hit. Det var bara att inse; hon skulle aldrig kunna aklimatisera sin kropp till

att fungera på den här höjden. Hon skulle aldrig kunna klättra så bra som krävs här, där minsta misstag straffas med livsfara.

Hon vred på huvudet och försökte rätta till sin ansiktsmask. Den lilla behållaren med syrgas gled ur hennes grepp och rullade nerför det lutande golvet inne i tältet, varvid ansiktsmasken gled ännu längre ur sitt läge. Hon tvingade sig upp för att treva rätt på gasbehållaren och insåg först då hur kallt det plötsligt blivit. Det var redan slutet av maj. Problemen med tillstånden hade tagit alldeles för lång tid. Nu var monsunen dem hack i häl. Dess tunga snöfall var bara dagar bort, kanske bara någon enstaka dag. Det fanns ingen tid. Hon suckade tungt och bökade sig långsamt tillbaka in i sovsäcken igen, med gasbehållaren under armen och med masken i acceptabelt läge.

Insikten fyllde henne med förtvivlan. Men en så kraftig reaktion mot höjden fanns det inte tid för henne att vänja sig. Allt talade dessutom för att det inte skulle vara någon idé att försöka. Hennes kropp var inte lämpad för att bestiga Mount Everest. Hon måste ner, både för att inte fastna på hög höjd under monsunen som kunde pågå i veckor, och för hennes hälsas skull. Hon måste få någon av de arroganta fransmännen eller obegripliga turkarna att ge upp sitt toppförsök så hon kunde få hjälp att och ta sig ner på lägre höjd. Kanske skulle det räcka med att komma till baslägret. På den här höjden betydde hennes tillstånd att hon var i stor fara. Hon var döende. Hon måste ner.

Den tanken väckte henne något ur smärtan. Det var då själva fan. Hade hon gått och blivit döende av alla saker nu när hon var så nära toppen. Ett toppförsök var ju inplanerat – självklart – men det var inte därför som hon var på Everest. Toppar hade aldrig intresserat henne. Hon gick igång på den unika utmaningen. Ibland symboliserades den av att nå toppen, men det var oftast redan gjort. Ointressant. Hon var på Everest för att förstå.

Amanda ville se det svåra Andra steget, där Mallory och

Irvine försvann, för att själv bedöma om de kunde ha klarat det. Mindre än trettio meter högt, men tvärbrant och svårforcerat. Och hon ville själv se platsen där man hittat Irvines isyx. Hon ville se Mallorys kropp på slutningen nedanför och hur omgivningen såg ut, med egna ögon. Hon ville känna på stenen, pulsa genom snön, hacka ut fotstegen i isen. Hon ville gå i Mallorys och Irvines fotspår för att skapa bästa möjliga förutsättningar att en gång för alla knäcka gåtan om vem som var först på världens tak och hur Mallory och Irvine dog. Kanske var Irvines försvunna kropp gåtans nyckel. Kanske kunde hon hitta den, hitta hans kamera och visa världen vad som fanns på bilderna. Hon kunde bli den som hittade den sista pusselbiten som behövdes för att avsluta åttio år av spekulationer. Det hade varit hennes plan sedan hon var tretton år gammal.

Men nu skulle det aldrig hända. Hennes kropp sa ifrån. Inte pengarna. Inte utrustningen. Inte modet eller förmågan att klättra. Hon mindes alla höghöjdsklättrares varningar; man vet aldrig vem som klarar höjden, och vem som inte gör det. Amanda gjorde det inte. Det var över.

Så vad skulle hennes far ha sagt om han såg henne i tältet på knappt åtta tusen meters höjd? Medan hon låg och väntade på gryningen i det välsignade mörkret visste hon inom sig vad han skulle säga. Självklart. "Är du snäll och kommer ner därifrån?" Huvudvärken gjorde det omöjligt att fungera, men det som gjorde allra ondast, det som smärtade allra mest, var vetskapen att hennes far skulle ha rätt. Hon hade inget val. Men hon var ju inte uppe ännu. Leken var inte slut. Frågan kommer för tidigt, far, ville hon säga, på tok för tidigt. Ändå måste hon vända tillbaka ner redan imorgon, så fort hon bara kunde när det blev ljus.

Ett par timmar före gryningen föll hon i en orolig och bekymrad men välsignad sömn. Hon skulle gå ner härifrån.

Kapitel 2.

ÖSTGÖTASLÄTTEN, 28 JANUARI 2001

Som vanligt kom de i små grupper om två eller tre personer, tveksamt och med irrande blickar i den ovana omgivningen. Ibland vågade de sig fram till bordet som man i brist på ett bättre ord tvingas kalla receptionen. Ibland stod de kvar i dörren varpå någon av de mer vana gästerna kunde förväntas förbarma sig över de nyanlända, med några korta tröstande ord om hur man går tillväga. De nya gästerna låtsades normalt vara mer fyllda av självförtroende än de var. De tog sin tillflykt till sina vanliga roller och vanliga samtalsämnen. Vem hade gått i skolan här på sjuttioalet när det fortfarande var en lågstadieskola, och var hade de haft sitt klassrum. Vem hade replokal en trappa upp nu för tiden. Trummisen i det bandet hade huvudrollen i den där musikalen, innan producenten flyttade till Stockholm. Hans syster är kvar på kommunen väl? Jodå, det vet du visst vem hon är, hon som aldrig klipper gräsmattan. Föreningsgatan. Rött tegelhus. Ja, just det, granne med Göranssons. Nej, hon är ogift.

Amanda orkade aldrig bryta in i sådana diskussioner – djupa, intensiva och detaljerande om ingenting. Det verkade omöjligt att hitta ett tillfälle att erbjuda sin hjälp till de nya gästerna om de var mitt uppe i ett sådant resonemang, vilket de oftast var.

Hon lät andra gäster sköta det eller väntade helt enkelt på att de nya skulle komma till henne. Hon begrep sig helt enkelt inte på den fascination som de infödda hade för långa debatter om andra infödda. Nyinflyttade som Amanda brydde de sig inte så mycket om, hon hade ju bara bott i stan i tio år. Metoden att göra annat tills de kom till henne visade sig dock fungera utmärkt i alla möjliga sammanhang där man inte hade bråttom, redan från den dagen hon flyttat från Huddinge med sina föräldrar, några kvarter från pappans barndomshus. De nya klasskompisarna hade snabbt börjat komma i någon form av strömhopp och frågat om hon kunde komma ut och leka för ”hon pratade så lustigt”. Så hon teg. Här på jobbet var den metoden en livräddare.

Ungdomens Hus i Mjölby hade öppnat 1991 i före detta Parkskolans lokaler. Den hade fört en mycket tynande tillvaro ändå tills våren 1996, när lokaltidningen Östgötacorrespondenten (i folkmun kallad Corren, med ett uttal som Amanda omöjlig kunde härma) hade bestämt sig för att göra sak av ungdomens situation i Linköping, Motala och Mjölby. I de inledande intervjuerna fick den mycket glatt överraskade journalisten som hade ansvaret för Mjölby-spåret tag i en nyanställd enhetschef på Kulturförvaltningen. Nyanställd, ovan vid journalister och ivrig att göra rätt för sig sa chefen som det var. I Motala och Linköping var cheferna mer rutinerade och svarade på de frågor de ville ha, oavsett vad journalisten frågat, så där var storyn om ungdomarnas misär rätt blek. Men i Mjölby fick man besked från hästens mun om långbänkar och intriger, om röstfiske och valfläsk. Därmed var Mjölbys öde beseglat. Skandalen var ett faktum. Tio dagar senare, på ett möte som var ”planerat sedan länge, ett möte med väl beredda frågor, varför frågar du” fattade en överrumplad kommunstyrelse beslutet att skjuta till fyra miljoner kronor till Ungdomens Hus. Självklart var beslutet helt oberoende av den senaste tidens skrivelser i tidningen som kommunens

pressansvarige knappt ens läst, enligt egen utsago. Journalisterna på Corren gjorde mangrant high five och talade varmt om jultomten. Endast kulturredaktionens chef var missnöjd och sade sig tro att de hade kunnat få ut sju miljoner om året om de tryckt på lite mer. Och eftersom det inte gick att hitta någon skandal om älgjakten kunde denna skandal tillåtas övervintra. Den fick dessutom ny fart i kommunalvalet 1998, så att Ungdomens Hus fick leva vid förhållandevis god hälsa även under nästa mandatperiod.

I Ungdomens Hus fanns ett antal replokaler för små rockband i de gamla skolsalarna, två verkstäder för allsköns aktiviteter (mestadels plakat till demonstrationer, fester och den lätt paradoxala rörelsen Occupy Mjölby), en ständigt nerlövad skateboardramp på den gamla skolgården och en kombinerad scen, café och klättervägg i den före detta samlingssalen. I Ungdomens Hus arbetade tre personer: Amanda, som ansvarade för klättringen och caféet, Lennart, en sextioårig före detta flygingenjör som trivdes mycket bättre som vaktmästare, och James, en tjugoårig Australiensare som bytte säkringar och silvertejpade utrustning åt de kortlivade rockband som hade sin hemvist i replokalerna. James hette egentligen Edgecliff med det ville han inte kännas vid, och påstod att det var namnet på platsen där han växte upp. Han upprepade ständigt sitt ”Kalla mig James”, som ett mantra. Amanda kallade honom oftast Edgecliff.

Deltagarna i dagens teambuilding från något av ortens två stora företag (AB Mjölksocker eller BT Lifters, Amanda hade glömt vilket men antog att det var något av dem) smög försiktigt in i de vanliga små grupperna. Efter ett par otrevliga incidenter det första året hade man beslutat sig för att ha ett absolut krav på nykterhet även för vuxna deltagare i företagsevent på klätterväggen. Denna eftermiddag hade festandet därför inte börjat på allvar och tystnaden var följdriktigt östgötskt påtaglig,

endast avbruten av mumlanden från utdöende samtal om den förre ägaren av tobaksbutiken på Järnväggsgatan. Gruppen bestod uteslutande av män, med ett genomsnitt på några och femtio (år) och några och nittio (kilo). De stampade av sig snön från stövlarna när de kom in, en ritual som inte lät sig stoppas av att entrémattan var fyllda av slask från hundra tidigare avstampare. Därefter stannade de, eventuellt något fuktiga från den skvättande entrémattan, i en osäker flock innanför dörren i avvaktan på direktiv från någon som visste något. Sin vana trogen höll sig Amanda för sig själv och avvaktade utvecklingen.

Mycket riktigt. Efter en stund lösgjorde sig en man från flocken och tog några steg fram till receptionsbordet. Amanda tittade upp. Mannen hade en ledigare klädsel än de övriga, han föredrog tydligen the North Face och Craft, och var tydligt yngre, lättare och mer vältränad. Han såg trevlig ut i Amandas ögon, men hon påminde sig om att detta troligen var mannen som föreslagit att hela sektionen, avdelningen, skiftet eller vad de nu kallade sig, skulle bygga lagkänsla genom att klättra. Tipsextra, billig öl och dålig mat i decennier. Och nu skulle dessa herrar hänga i armarna på fem meters höjd. Amanda suckade inombords. Hon hade inget tålamod med idioter. Vem som helst borde inte få klättra. "Och du!" tänkte hon när han gjorde sig redo att framföra sitt självklara ärende, "Du borde veta bättre. Ta med dem på discobowling för helvete. Eller knyppling." Men hon sa inget utan plirade bara på honom med ett lätt leende som möjligen kunde tolkas välkomnande. Med lite fantasi. Mannen såg ner i sina papper och sedan upp igen på Amanda.

"Hej." (harkel, prassel) "Är det du som är Amanda?"

"Det stämmer."

"Fint. Hej. Jens." Mannen sträckte fram handen och Amanda skakade den. "Det var jag som ringde. Från Mechanum. Här är gänget!"

Han slog ut med sin ena arm för att överraskande stolt visa upp gruppen av tveksamt stirrande män. Någon grupp män som var mindre lämpad att bli kallad "gänget" hade Amanda svårt att föreställa sig.

"Välkomna. Ni kan hänga av er i det rummet där, det är herrarnas. Där kan ni byta om också."

"Byta om?"

"Javisst, därinne finns det en ..."

Först nu såg Amanda att männen inte hade några väskor i händerna eller ens plastpåsar. Inga ryggsäckar. Ingen gemensam trunk. Det kunde bara betyda att de inte planerade att byta om.

"Ni har inga extra kläder med er." konstaterade hon lakoniskt.

"Nej. Vi tänkte inte på det. Behövs det?"

Mannen som kallade sig Jens såg lite skamsen ut, det fick man ge honom.

"Det hade nog varit bra. Dels svettas man, dels är den där typen av kläder rätt olämpliga att klättra i, både för bekvämligheten och säkerheten."

Hon såg menande på en av de något yngre männen, som tydligen mentalt var helt redo för dansgolvet, av stuprörsjeansen att döma. Amanda himlade med ögonen utan att bry sig om ifall Jens såg det eller ej. Jens såg efter han också och kliade sig på hakan.

"Ja, det är klart."

"Ni kan ju titta i lådan med kvarglömt om ni vill."

Bådas blickar drogs till den bruna tvättkorgen bredvid disken, full till brädden med byxor, tröjor och skor. Jens tog upp en rosa och vit Dolly Style-tröja som av storleken att döma hade glömts av en nioåring. Därefter tittade han på gruppen av män och sedan på högen med kläder. Han lade omsorgsfullt tillbaka tröjan på toppen. De såg på varandra och log generat.

"Eller så tar ni det helt enkelt lugnt när ni klättrar."

”Det verkar klokt.”

Inget mer fanns att säga om saken, så Amanda bytte ämne tillbaka till dagordningen.

”Hur många av er ska klättra?”

”Hur många? Allihop.”

”Allihop?! Hur många är ni?”

”Femton.”

”Aj då.” Hon såg på sin skärm och letade efter en bokning hon tydligen missat helt.

”Jag har ingen bokning från Mechanum på femton personer. Jag har bara en på sex personer.”

”Ja, det skulle varit ett chefsmöte detta, men det ställdes in. Så när verkstadspersonalen ändå hade personalvårdskväll tog jag med dem istället.”

Amanda tog sig för pannan och gned.

”Jag kan inte hålla koll på femton personer på egen hand.”

”Är det ett problem?”

”Självklart.”

”Då hjälper jag till.”

”Du är klättrare alltså?”

”Nej, cyklist.”

Amanda såg på honom igen och undrade vilken planet han kom från och när han skulle börja röva bort jordlingar för att göra mystiska experiment på. Hon skakade på huvudet.

”Jorden till Jens. Det funkar inte. Det är en säkerhetsfråga. En van klättrare på tre ovana, om ni skall komma härifrån utan sprickor i handleder eller svullnader runt svanskotor.”

”Men är det bara du här?”

”Hade jag fått lite förvarning kunde jag plockat in folk men nu får vi leva med mig.”

”OK, OK. Men vi tar det lugnt ju.”

”Då går det fint. Ni tar det lugnt. Alla tre.”

”Vad menar du?”

”Ni klättrar tre stycken i stöten. De andra får vänta.”

”Då blir vi ju kvar här hela dagen!”

Mannen som kallade sig Jens såg ut som om det var en omöjlighet eller möjligen en personlig förolämpning i sin absoluta absurditet.

”Ja. Om ni inte väljer att spara tid och gå härifrån direkt, eller att ställa över några kollegor.”

”Du är inte klok.”

”Det hela är mycket enkelt. Be om frivilliga. Vem vill hellre titta på, typ.”

Han stirrade med öppen mun på Amanda och lutade sig sedan fram, stödd på handflatorna mot disken.

”De är här för att göra teambuilding. Jag kan inte plocka bort hälften av teamet ur en teambuilding-övning!”

Amanda ryckte på axlarna.

”Halva eller hela, det är upp till dig.”

Mannen gnisslade tänder under tiden han tänkte i ett försök att hålla sig lugn. Amanda försökte förklara.

”Klättring är en underbar hobby, men den är krävande och säkerheten är ingen lek.”

”Det är ju för fan bara en klättervägg! Man klättrar upp, ler till kameran och klättrar ner! Skiter det sig kan vi bara fira upp dem allihop.”

Han var uppenbart rasande.

”Det är inte förhandlingsbart. Ingen faller i golvet från fem meters höjd på mitt skift.”

”Ingen kommer att falla!”

”Det beror möjligen på att ingen av dem verkar orka lyfta sig mer än två decimeter över marken.”

”Det där var onödigt tycker jag.”

”Jag ber om ursäkt, du har rätt. Men jag kompromissar inte med säkerheten för det.”

Mannen andades tungt och lugnade ner sig något, försökte komma tillbaka till resonandet. Hans frustration lyste tydligt igenom hans tal, både i ordval, gester och minspel.

”Varenda djävel kan ju klättra. Det är busenenkelt, som att cykla. Alla här gjorde det under hela barndomen, utan att slå ihjäl sig.”

”Kanske det. Men idag är det bara tre som gör det samtidigt.”

”Du har ingen koll på konsekvenserna av att inte låta dem klättra.”

”Och du har ingen koll på konsekvenserna om jag skulle låta dem klättra. Hör på mig. Minsta misstag däruppe kan kosta dig ett brutet ben. Klättring skall göras med respekt eller inte alls. Inte på mitt skift säger jag. Hur ska ni ha det?”

Mannen såg upp i taket och började räkna högt till tio, men kom bara till fyra innan han avbröt sig och såg bedjande på Amanda. Han verkade ha gett upp.

”Jag kan inte bara be dem att frivilligt inte delta.”

”Men det kan jag. Mina herrar!”

Alla i gruppen såg på Amanda med intresserade miner. De hade följt den animerade diskussionen noga, en vana de hade sedan barnsben.

”Hand upp, alla som vill klättra upp dit”, hon pekade på klätterväggens topp, sex meter upp längs väggen, strax under taket, ”och riskera att ramla ner med det här som livförsäkring.” Hon höll upp en tamp, tunn som en blyertspenna.

Efter stor tveksamhet räckte nio personer av de femton upp handen.

”Tack så mycket. Ni kan ta ner händerna igen. Det ser lätt ut, men väggen släpper bara upp den som vill ta sig an utmaningen på riktigt. Och på väggen kommer alla svagheter fram. En stel nacke,

en arbetsskadad högerarm. Och så hänger ni där. Hand upp, alla som verkligen vill arbeta sig igenom det, beseгра både sig själv och väggen och ta sig ända upp.”

Den här gången var det bara fyra av de yngre och smidigare medarbetarna som räckte upp handen.

”Sådärja.” sa Amanda såg leende på den förbluffade mannen framför henne. ”Det tog lite melodramatik, men nu tror jag visst att vi är tillbaka på banan igen.”

Kapitel 3.

ÖSTGÖTASLÄTTEN, 28-29 JANUARI 2001

Amanda tittade ännu en gång på klockan och övervägde om hon skulle städa imorgon. Det bar dock emot en djupt inövad rutin att sköta sin utrustning, så hon suckade och satte igång. Besöket från Mechanum hade inte varit så illa trots allt, även om de hade lyckats göra en osannolik röra bland linor och kläder på bara två timmar. Hon hade varit tvungen att be flera stamgäster återkomma en annan dag, och det bar henne också emot. Ett par av stammisarna kunde faktiskt bli något på riktigt. Jakob och Emil var både starka, smidiga, tålmodiga och lyssnande. Sådana sextonåringar hittar man inte varje dag. Varenda tonåring är ju både modig och i det närmaste odödlig, men de här två tog bara kalkylerade risker, efter att först ha övervägt alternativen. De tog sin klättring på mycket stort allvar. Amanda gjorde alltid sitt bästa för att hjälpa just dessa två, hur snarstucken hon än hade tenderat att bli på senare tid med alla andra. Men idag fick hon skicka hem Jakob och Jens med några nyttiga men tråkiga styrke- och smidighetsövningar. Lennart och Gösta skulle nämligen se på när Gunnar och Claes misslyckades på precis den vägg som hennes favoritklättrare förtjänade. Övningarna var bra, och de skulle behöva dem när hon utmanade dem ytterligare om några veckor,

men det var en urtråkig trekvalt! Och någon annanstans att klättra för grabbarna fanns ju inte. Beachvolleybollhallen vid Linköpings universitet hade en klättervägg, men dit hann de ju inte före stängningsdags. Det var det enda alternativet, såhär mitt i vintern i Östergötland. På slätten.

Hon suckade igen medan hon vevade upp ännu en klätterlina mellan tumgreppet och armbågen. Hon älskade att klättra. Det var hennes livs passion. Vad gjorde hon egentligen på östgötaslätten? Hon visste ju svaret, men suckade likväl. Bara för att hon visste svaret behövde hon ju inte tycka om det, eller hur? Att hennes föräldrar valde att flytta till Mjölby när hennes far fick sin professur i Linköping var ju bara en del av förklaringen. Hon var tjugoåttio år och hade kunnat flytta för länge sedan. Det hade varit naturligt att flytta när äventyret på Everest slutade i sådan frustration, men det hade inte blivit så. Hon hade stannat i sin lägenhet. Hon hade själv bundit sig hit, och egentligen helt i onödan. Hade det blivit annorlunda om de flyttat till mammans hemtrakter kring Höga Kusten och Örnsköldsvik istället för till pappans hemstad Mjölby? Kanske. Där fanns det i vilket fall berg att ströklättra i. Men troligen inte. Skuleberget var inte Mount Everest. Hon kom inte upp på Everests topp på grund av höjdsjuka. Ingen flytt till någon bergig plats skulle ändra det. Och det var Everest som var drivkraften. Demonen. Det var där Mallory hade försvunnit. Hon förbannade klätterväggen som hon kunde utan och innan. Hon förbannade alla dagar på tåg som denna fördömda slätt tvingat henne till, alla resor till någon plats där det fanns vettig klättring. Hon förbannade sitt behov, sitt alldeles självskapade behov, att ständigt komma tillbaka hit. Hon förbannade alla amatörer, klåpare och turister som tog upp hennes tid. Men mest av allt förbannade hon Mount Everest. Och Mallory.

”How’ya going Amanda? Du ser trött ut.”

Amanda väckts ur sina dystra tankar av James som kom in

genom dörren. Hon hängde ifrån sig linan på sin plats; en prydlig ögla i svart, gult och rött.

”Jamen tack ska du ha. Precis vad jag behövde höra, Edgecliff.”

”Kalla mig James!” sa han med ett skratt. ”Vad säger du, ska vi avrunda dagen med en kall på Järnvägsbaren?”

Amanda tittade på klockan. ”Jag har en del att göra här.”

”Sluta nu, det där ordnar sig. Häng på nu. Jag har tejpbat mitt sista mikrofonstativ för idag och behöver en öl. Du ser ut att behöva en du också. Häng på nu, Killjoy.”

Han tog henne i armen och drog med henne ut med milt våld, och släppte bara högst ovilligt så hon kunde byta skor och dra på sig sin jacka. Hon släckte i farten på vägen ut genom dörren, som igen med ett belåtet klick bakom dem.

”Jag hann inte stänga kassan.”

James bara ryckte på axlarna och började gå över Bockarpsvägen, mot Järnvägsgatan bort mot stationen. Amanda såg efter honom men han bara gick sin väg lugnt som om han var säker på att hon skulle följa efter. Så gjorde han plötsligt en vinkning med pekfingret över axeln som för att säga ”Stå inte bara där, kom nu då!”. Hon låste notillhållarlåset och vandrade efter honom.

James Edgewater var en minst sagt udda fågel i jordnära Mjölby. Det var inte bara det att han hade sitt långa, bruna hår i dreadlocks. Inte heller bara det att han var fullständigt okunnig och ointresserad av motorer. Han var inte heller särskilt intresserad av idrott men desto mer intresserad av musik och kultur, nästan i nivå med Amandas klättring. Han var något kortare än Amanda med sina 175 centimeter och relativt spensligt byggd, fast med en relativt bred näsa. Det udda med honom var att han var född i Sydney, som enda barn till en far som var till hälften av Europeisk härkomst och till hälften aboriginal av Koori-

nationen, och av en svensk mor. Han växte upp som trespråkig (Svenska, Engelska och Kooris traditionella språk Awabakal). Hans uppfostran var i det närmaste totalt eklektisk blandning av tre kulturer: den moderna, anglosaxiska Australiensiska, den uråldriga bushkulturen från det som nu är Victoria och New South Wales och den svenska. Han ansåg att de flesta souvenirer som turister i Australien erbjöds hade attribut som var kulturell stöld från de ursprungliga invånarna ("Först stjal de vårt land, sedan gör de stora pengar på vår kultur medan vi inte har råd att lära våra barn läsa"). Han kunde spela både didgeridoo och Idas sommarvisa, fast helst inte samtidigt. Han surfade och höll på Waverley Rugby eftersom han hade polare i klubben. Han besökte sin mammas Sverige under några månader för att lära sig mer om sin plats i det stora hela. Eller som han sa: "för att bättre förstå sitt ansvar för balansen och harmonin mellan det som varit, det som är och det som skall komma". Amanda tyckte det lät rätt logiskt, på något pretentiöst sätt. Han var den ende som Amanda kände som kunde komma undan med sådana beskrivningar. James var spirituell. Eller rättare, hans spiritualitet var hans definierande drag. Mer än en gång hade Amanda funderat över varför han gick omkring på Ungdomens Hus i Mjölby och bytte säkringar.

James gick tyst bredvid Amanda tills de nästan var framme vid järnvägsstationen. Det snöade med sådär små flingor så att det inte ser ut som om det snöar, men man fryser ändå häcken av sig och inser att man dessutom kommer att bli blöt eftersom snön blåser in överallt. Han såg på henne medan de väntade på att en ensam taxi skulle passera så de kunde gå över gatan. Han såg hur hon huttrade till och fällde upp kragen ytterligare.

"Dålig dag på jobbet?"

Amanda svarade inte, och tryckte istället demonstrativt på knappen för grön gubbe. James tittade åt vänster och åt höger. Inte en bil. Han såg på Amanda igen.

”Jag får det intrycket.”

”Och?”

”Ta inte illa upp, jag gillar din sträva attityd. Men det verkar som om det är något som trycker dig just nu.”

Amanda tryckte på knappen igen och tittade bort från James blick.

”Det är inget. Inget viktigt.”

Hon tryckte tre gånger i snabb, aggressiv följd och började sen omedelbart gå över gatan. James skyndade efter. En Volvo som just körde ut från Stadshotellets parkering fick rött ljus när Amanda och James redan passerat. På väg in på Järnvägsbaren vände sig James om och såg på den ensamma bilen i snögloppet och skrattade. ”Mjölby i januari”, tänkte han, ”snö, minus fem, inte en människa i sikte, men rött ljus fick den stackar’n. I en iskall bil.” Han rös och följde efter Amanda in i värmen.

Amanda trivdes tillsammans med James. Egentligen gjorde hon det. Hon tyckte om hans blandning av sorglöshet och djup spiritualitet – något han måste ha fått i arv av sin far. Hon tyckte om hans engagemang i det han gjorde. Och så tyckte hon om att han inte bar kläder från the North Face för att verka sportig. Everests norra sida var ingen lek, och hade det där företaget inte gjort så bra prylar hade hon tyckt att namnet var ett hån. James föredrog tydligen Rip Curl och Independent Truck Company. Det var väl något med surf eller skateboard. Han låtsades inte vara varken klättrare eller något annat. Hon kunde klicka med honom. Ändå gjorde hon inte det. Inte just nu. James gjorde sitt bästa för att hålla diskussionen vid liv, men Amanda var inte mottaglig. Till slut gav de upp båda två, drack ur sina öl och gick åt varsitt håll. De var på intet sätt ovänner. Men de var inte heller vänner den här kvällen. Amanda hade annat att tänka på.

Hon stoppade händerna djupt i fickorna och promenerade den korta vägen hem till lägenheten på Vintergatan. I porten

mötte hon grannen ovanpå, Karlström någonting, som vanligt på väg någonstans med ett av sina konstlande, gnälliga barn. Irritation. Frustration. ”Men varför får bara vuxna avbryta?” Dörren gick igen mot Amandas vänstra knoge. Hon svor högt och fick en förvånad och imponerad blick av den irriterade sexåringen, innan Karlström någonting drog med honom ut i den isande vinden. Tänk att det var så svårt för henne att komma ihåg den mannens förnamn. Hon hade till och med börjat kalla honom ”Karlström någonting” för sig själv. Inte för att det gjorde något att hon inte mindes, det var ett rätt kul öknamn hon hittat på och mannen var en idiot.

”Ta med en så liten unge ut i kylan efter nio på kvällen. Skräll att det skiter sig” tänkte Amanda medan hon såg på sin blåfrusna, skrapade knoge. Samtidigt strulade hon upp nycklarna ur högra fickan på vinterjackan där de självklart fastnade i fodret. Hon ryckte otåligt i nyckelknippan och hörde tydligt ljudet av tyg som revs sänder när hon fick upp den.

”Satans djävlar. Satans förbannade skitdjävlar.”

Hon klev upp de sex trappstegen till sin ytterdörr, låste upp och öppnade dörren. Hon såg direkt på den lilla högen med post innanför dörren att där inte fanns något brev från Tibet idag heller. Hon rev snabbt igenom högen med brev ändå, bara för att vara säker. När hon bekräftat det hon redan visste tappade hon intresset för högen med brev och la den på hallbordet nedanför den dammiga spegeln, ovanpå tre decimeter annan post hon tappat intresset för på samma sätt. Hon tittade efter hur illa skadad jackfickan var och hängde sedan upp jackan på sin favoritkrok; gjord av en bergdubb från sent 1800-tal. Utan att tända gick hon in i köket, åt en banan och drack några munnar mjölk direkt ur paketet, stående vid kylan. Hon slängde igen kylskåpsdörren med armbågen, gick in till badrummet och borstade tänderna och därifrån till sitt sovrum. Hon tog av sig jeansen och kastade dem

på pinnstolen hon aldrig suttit på utan bara använt som klädupplag och slängde sig i sin obäddade säng i t-shirt, behå, trosor och strumpor.

Hon drog täcket över huvudet och stönade högt av frustration. Hon vände sig om på mage och drog även kudden över huvudet. Hon återkom direkt till det vanliga tvivlet: att det där brevet inte kommit än. Skulle Pierre skriva som han lovat? Hade han glömt? Struntat i det? Haft tekniska svårigheter? Hade de misslyckats helt? Eller hade hon helt enkelt för dåligt tålamod? Kudden och täcket gjorde det svårt att andas, men det störde henne inte. Svårigheten att andas var ett hinder som var som ett mantra för henne. Det skulle övervinnas. Något alternativ fanns inte. Till slut somnade hon och var som vanligt tillbaka på Mount Everest, med en ishacka i vardera handen, brännande smärta i alla muskler från mjölksyran från syrebristen. Och så denna luft, som lungorna drog ner i stora mängder och blåste ut ur kroppen, i ett, i ett, men som gav kroppen så lite luft att arbeta med. Hon kände det som om hon höll på att kvävas, långsamt och obönhörligt. Kvävas på åtta tusen etthundra meters höjd över havet. Och så den intensiva smärtan i huvudet som till slut tvingade henne att vända tillbaka ner.

Självklart försov hon sig. Hon vaknade dock med lakanen, kudden och kroppen i förvånansvärt god samverkan och för en gångs skull utsövd. Klockan var tio i åtta och något hade väckt henne, det var hon säker på. Men vad? Hon var klarvaken men förvirrad, och utan en susning var någonstans hon var. Varför var hon klarvaken, sittande upp i sängen, hon som alltid låg kvar minst en halvtimme om hon kunde?

Dörrklockan hon ärvt av den förrre lägenhetsinnehavaren ringde sin bisarra version av Smoke on the Water. "Den måste ut" hann Amanda tänka innan autopiloten tog över och styrde henne till ytterdörren. Först när hon öppnat den halvvägs kom hon ihåg

att hon inte hade några byxor på sig. Det fick bli som det ville med den saken. Var det mamma så var det.

Det var det inte. Det var Karlström någonting. Han såg inte ens förvånad ut där han stod utanför dörren med en irriterad sexåring (en annan unge den här gången) i höger hand. I vänster hand hade han ett utsirat, kulört linnekuvert med obegripliga tecken på. Hon kände dock omedelbart igen sitt eget namn och adress mitt i alla tecken på framsidan.

”God morgon!” sa Karlström någonting, efter en analyserande blick på Amandas vältränade ben. ”Snygga strumpor.”

”God morgon” svarade Amanda utan att ta blicken från kuvertet.

”Du” sa Karlström någonting och läste adressen på kuvertet. ”Amanda Lövgren, det lär ju inte vara till oss. Det hade fastnat mot ett av våra brev. En av våra räkningar, kanske jag skulle säga. Varsågod! Ser rätt intressant ut.”

Han räckte kuvertet till Amanda. Det hade minst sjutton frimärken, som täckte stora delar av kuvertets framsida. Frimärken från Tibet! Amanda andades tungt. Hon vände på det och såg på avsändaren. Pierre LeBlanc. Hon log och såg på Karlström någonting.

”Du anar inte hur lycklig det här gör mig.”

”Det var väl fint. Kul att kunna hjälpa till. Ha det!” sa han och drog med sig sexåringen (eller hur gammal grabben nu var) ut genom porten.

”Hur kom de in förresten?” undrade Amanda tankspritt medan hon letade efter en vass kniv så hon kunde öppna kuvertet utan att förstöra innehållet.

”Gode gud.” sa hon högt. ”Gode gud som jag inte tror på, ge mig lite flyt. Lite vanlig bonnröta.”

Kapitel 4.

ÖSTGÖTASLÄTTEN, 29 JANUARI 2001

Hon satte sig vid köksbordet och såg på det tjocka kuvertet hon hade i händerna, utan att röra sig. En stunds stillhet och kontemplation före sanningens ögonblick. Det här kuvertet representerade hennes bästa chans hittills att bryta förbannelsen, att få svar. Försiktigt sprättade hon upp kuvertet över bordet. När hon lutade det mot bordsskivan gled det ut tre tunna, små skrivark av något slags asiatiskt snitt, en tunn rapport, en DVD-skiva med handskriven text "Mallory, May 1999", en pappskiva som tydligen var tänkt att skapa stabilitet och sex svartvita foton. Det stod ögonblickligen klart för Amanda vad det var hon såg på tre av dem. Det var Mount Everests North Face och området runt det svårklättrade Andra Steget. Motiven på de andra tre var svårare att se. Det första visade en brant bergssida, beströdd med vassa stenar och grus och snöbetäckt ungefär till hälften. Kunde vara som helst, fast rimligen hade det med Mallory att göra. Det måste rimligen vara Everest. Hon tog upp nästa foto och stirrade koncentrerat på det med rynkad panna. Samma, eller en mycket snarlik bergssida, i närbild, med en benvit yta i mitten. Plötsligt tappade hon hakan. Kunde det vara ...? Hon lutade bilden hit och dit och försökte förstå. Så tog hon upp nästa bild som visade

samma benvita yta från en annan vinkel. Sen rädde det inget tvivel. Det var Mallory. Det måste var Mallory, fastfrusen i berget där han dog. Fastfrusen, orörd och ostörd i tre kvarts århundrade.

Det var inte så konstigt att han fått ligga så länge. Inte bara är det mycket svårt att ta ner döda kroppar från Everest, de var också notoriskt svåra att hitta. De enda makabra undantagen var de döda kroppar som låg vid sidan av leden. De klättrare som uttröttade tog en kort rast, somnade och aldrig mer vaknade låg kvar där de somnat, och gick inte att missa för de klättrare som kom förbi senare. De kunde vara halvt översnöade eller ligga helt öppet, som landmärken. Men de allra flesta som föll eller kom i vägen för en lavin försvann spårlöst. I sin hand hade hon en bild av den mest berömde och gåtfulle försvunne klättraren av de alla. Han låg framstupa, med armarna uppåt och händerna gripande i gruset, som om han glidit nerför berget och försökt stoppa sitt fall med bara händerna. Jackan, tröjan och undertröjan hade slitits upp av fallet eller över sjuttio års stormvindar. Det såg ut som om solen, vinden och den torra luften hade torkat huden på hans utsatta rygg till en läderliknande yta. Först när hon stirrat en lång stund på fotona av Mallory och hans benvita rygg insåg hon att de var i färg. Hans utrustning i sin blekta grå kulör, de mörkgrå bergen och den vita snön lurade henne att tro att det var svartvita foton. Allt hon såg på bilden gick i gråskala, med det mycket ljusa och det mycket mörka dominerande.

Hennes blick föll på Mallorys högra ben. Plötsligt fick hon en reflex av illamående. Sjuttiofem år minskade inte tragiken i det hon såg. Det måste finnas ett komplicerat brott mitt på underbenet; den nedre delen och foten pekade in mot det vänstra benet i brant vinkel. Han hade lagt det vänstra benet ovanpå det högra, kanske i ett försök att lindra smärtan. Det måste ha gjort ohyggligt ont. Han dog alltså av ett fall. Hon såg framför sig hur det hade gått till. Ett långt, kanske mycket långt, fall som togs

emot stumt av höger ben, antingen direkt efter fallet eller mot ett klippblock när han rutschade handlöst nerför den femtiogradiga lutningen. Skadan var dödlig på över åtta tusen meter. Det måste han ha vetat så fort det hände. Hur lång tid hade det tagit Mallory att dö efter det fallet, en timme? En halvtimme? Allt han kunde göra var att vänta på Irvine, trots att han måste ha vetat att inte ens en oskadad Irvine kunde hjälpa honom ner. Inte ensam.

Var låg förresten Mallory i förhållande till Irvines isyxa? Den hade ju någon hittat redan 1933. Hon bläddrade intensivt i pappren hon fått för men insåg att hon inte skaffat sig någon överblick ännu. Hon började med andra ord i fel ände. Hon skulle börja om och gå systematiskt till väga istället för att irra runt och skaffa sig felaktiga intryck som skulle bli svåra att göra sig av med senare.

Hon la motvilligt ifrån sig fotona på Mallory med en sista blick på hans högra underben och tog upp Pierres brev. Det var en beskrivning av vad han visste om Mallory och Irvine, precis som han lovat när han till slut fick tag i henne per telefon från Tibet i höstas. Hur kom det sig att han visste så mycket om detta? Nästan inga detaljer hade ju läckt ut under den tid som gått sedan Nova-expeditionen hittade Mallory på berget. Bara att de visste att det var han genom den insydda namnlappen i nacken på jackan. "G. Mallory". G för George. En så liten detalj. Men hon visste inte ens om de hittat fotot på frun Ruth, fotot som han lovat henna att lägga på toppen som ett farväl till klättringen. Visste Pierre något om detta? Hon tog hans brev och började läsa.

Brevet var skrivet med Pierres flytande, lätta handstil och hans något omständliga ordval, och var därför lätt tålamodsprovande. Dessutom var det på franska, ett språk som Amanda aldrig riktigt blivit vän med. Hon läste medvetet långsamt.

"Kära Amanda,

Först av allt hoppas jag att du ursäktar dröjsmålet, och att innehållet i detta kuvert ska visa sig värt väntan. Även med tanke på ditt minst sagt stora intresse för Mallory och hans öde tror jag att du kommer att bli mycket glatt överraskad. Som du vet har ju Nova-expeditionen inte släppt ut någon information om var de hittade Mallory eller något om omständigheterna. Trycket från sådana kollegor som du och jag har inte hjälpt, och svaren har hela tiden varit att de inte vill att Mallorys kropp skall bli en turistattraktion, och att allt skulle avslöjas i sinom tid. Jag har hela tiden tvivlat på det och velat se bevis. Nå. Allt detta känner du ju till redan. Vad du – eller jag – inte visste var att Nova hade med sig ett filmteam från BBC. Ryktena jag berättade om i telefon om ett förestående avslöjande var alltså sanna. Filmen är klar och skall ha premiär om ett par månader. Tydligt har de dessutom försökt kättra det andra steget utan kinesernas steg som alla nu använder. Och håll i dig nu; de skall ha gjort försöket med likadan utrustning som Mallory och Irvine använde 1924! Idén är lika enkel som genial: oavsett om man tror att Mallory och Irvine sågs sist mellan första och andra steget eller över det andra, skulle de kunnat ha kapacitet att klara det andra steget? Här är vi svaret på spåren om de kunde nått toppen innan de försvann.

I och med att filmen snart har premiär har sekretessen tydligen lyfts. Eller så har de inblandade helt enkelt svårt att hålla tyst nu när de vet vad som är på väg att hända. Orsaken att jag ringde för att lova att gräva i omständigheterna kring Mallorys död var att jag hittade en ledtråd till en av deltagarna i expeditionen. Inte ens de namnen har de ju släppt tidigare. Nu visade sig den ledtråden vara en återvändsgränd, och då var jag glad för att jag inte berättat för mycket för dig. Det tog en tid att komma fram till att jag borde ge dig den dåliga nyheten; att jag inte kunde hjälpa dig med den sista pusselbiten var Mallory och Irvine försvann. Jag vet ju hur gärna du vill lösa gåtan genom att rekonstruera platsen in i minsta detalj.

Nu verkar det som om filmen skulle kunna ge oss svaret på det! Ryktena som filmen gett upphov till ledde mig dock till en annan skicklig klättrare som antydningvis skulle veta mer. Där fick jag napp. Mannen som hittade Mallorys kropp var Conrad Anker.”

”Anker!” tänkte Amanda. ”Ta mig tusan. Är inte det en kompis till dig, Pierre?” Hon läste vidare.

”Conrad Anker är en kompis till mig. Visserligen tappade vi kontakten ett tag i slutet av 1990-talet, men vi har faktiskt klättrat tillsammans. Minns du olyckan 1994 på Lagginhorn? Det måste jag väl ha berättat om? Fem unga klättrare, den yngste bara femton år, omkom när de drog med sig varandra i ett fall på minst fem hundra meter. Jag var med i räddningsexpeditionen till de tre som var kvar på berget. Det du kanske inte heller viste var att det var Conrad också. Vi deltog i varsin expedition på sydsidan av Jagginhorn och var i olycksområdet på några timmar.

När jag fick upp hans namn som ledtråd chansade jag. Jag ringde honom och sa som det var. Han var oväntat öppen när han fick höra om din bakgrund. Kanske bredde jag på lite för mycket till och med. Du skall veta hur synd det är om dig, du som brinner för att följa i Mallorys fotspår men inte kan. Du har alla förutsättningar och har tränat sedan du var en liten tjej. Du är väl förberedd och tar Chomolungma – alla bergs gudamoder – på stort allvar. Precis som Mallory är du respektfull. Du upptäckte dock på tröskeln till dina drömmars mål att du lider av höjdsjuka. Det krossade dig nästan, både fysiskt och psykiskt, men du har kommit tillbaka och nu gör du allt som står i din makt för att lösa gåtan om 1924 var den första bestigningen av Everest. Du arbetar stenhårt för att återskapa omgivningarna där Mallory och Irvine försvann. Men du kommer aldrig att kunna ta dig dit själv. Ungefär så sa jag. Hoppas att du inte är arg.”

”Arg. Hur skulle jag kunna vara arg” tänkte Amanda. ”Du har ju rätt. Förbannade Pierre att alltid ha sådan koll.”

”Han hade all förståelse. Det visar sig att vi har fått en rent oförskämt stor portion tur. Det var Conrad som hittade Mallory. Det var också Conrad som försökte klättra det andra steget. Han sa sig ha samma drivkraft som du, exakt samma drivkraft. Så han samlade ihop vad han kunde av material som sammanfattar det han vet, och som gick plats i ett kuvert. Allt det materialet hittar du i kuvertet, eller om jag känner dig rätt, utlagt på ditt köksbord. Hoppas att materialet klarat transporten. Där finns foton från området, Conrads egen rapport från Nova-expeditionen och dessutom kvällens Cloudfilmer från Nova. Tyvärr ingår inte några filmer på DVDn från bestigningsförsöket av det andra steget. Det enda Conrad vägrade berätta var huruvida det fria klättringsförsöket av det andra steget lyckades. Där pressade jag honom hårt. Det är ju den bästa nyckeln vi har så här långt till hela gåtan. Jag tror att han blev lite sur på mig. Vi får dock ge oss till tåls lite till. Conrad sa att filmen kommer att ge oss alla svar, men också att han är kontraktshunden att inte berätta. Märkligt nog (som han sa) ingår inte Nova-expeditionen i den tystnadsplikten. Dent praktiska konsekvensen är därför denna julklass du har i handen, i kuvertet. Använd den väl, syster!

Din vän

/Pierre”

Amanda satt stilla och stirrade på brevet. På något sätt var det för bra för att vara sant. Här fanns pusselbitarna hon behövde för att kunna se hela bilden. Ingen visste vad den skulle visa eller vad motivet skulle betyda, men hon var tvärsäker på att hon skulle kunna ta reda på det. Med den här informationen hade hon allt som krävdes för att bygga klart. Det enda som krävdes sedan var att se tavlan med ständigt nya ögon, att utveckla scenario efter scenario och förkasta dem ett efter ett när de inte matchade bevisen. Tills ett enda scenario återstod; det enda rimliga – och alltså det rätta. Då skulle hon veta. Hon skulle inte ha bevisat vad som hände i någon slags vetenskaplig, akademisk mening – hon

tyckte sig höra sin fars röst eka i öronen; uteslutningsmetoden är erkänt svår att använda för empiribaserad bevisföring – men hon själv skulle veta. Hon hade drömt om att förstå, om att veta, sedan hon var tretton år. Femton år är lång tid när man är tjugoåttå år. Snart var det över. Snart skulle hon veta. Först skulle hon bygga klart, men sedan. Visshet. Tanken svindlade.

Gjord med Vulkan

Kapitel 5.

MOUNT EVEREST, 6600 M.Ö.H, 18 MAJ 1996

Först hade Amanda självklart välkomnat snön. I början. Den smutsbruna jorden och grå stenen fanns överallt på lägre höjd och hon var trött på båda, sedan länge. Trots kylan och den tunna luften satt det ett lager finkornigt damm över allting därnere. Det där dammet tog sig in överallt. Den ihållande rethostan som flera i teamet hade kunde alldeles säkert härledas till dammet de rörde upp när de vandrade. Dessutom var en bestigning av Everest i hennes sinne något man gjorde över is och snö som endast avbröts av några vertikala klippformationer. Man klättrar uppför Everest. Eller så pulsar man uppför Everest. Man hugger sina fästen i isen på väg uppför Everest. Men man promenerar fan inte. Efter att hon hade klivit ur den slitna jeepen vid baslägret på styvt fem tusen meters höjd hade det mesta handlat om att vandra. Självklart också om att skaffa sig koll på utrustningen och på de andra i teamet, men framförallt om att vandra. Med allt tyngre ryggsäck, upp och ner, för att vänja kroppen vid allt hårdare ansträngning vid allt högre höjder. Att något så viktigt kunde vara så själsdödande tråkigt.

Nå, nu hade det gått förhållandevis bra ändå, trots hosta, skavsår och en och annan kamrat med tendenser till förfrysning

av nästipp eller fingrar i för dåliga handskar. Hennes problem hade inte ens varit den begynnande huvudvärken. Det som störde henne var att leden från baslägret till de första två lägren visserligen var brant men i övrigt såg ut som om den kunde platsa på vilken campingplats som helst. Överallt låg det rester av mänsklig aktivitet; avträden och trasig utrustning. Uttjänta behållare för torrfoder, spritkök och vätska. Hon kunde bara drömma om hur många plastpåsar och tunna klädespersedlar som blåst iväg under åren och nu skröpade ner halva Himalaya. Hon hade försökt koncentrera sig på sin uppgift, men det respektlösa sätt som klättrare från hela världen lämnat så mycket skröp efter sig redan vid baslägret störde henne. Det störde henne mycket.

Everest var helig mark. Hon kom på sig själv med att fnysa åt de kamrater som inte förstod det. Hon undvek deras sällskap. Everest skulle bemötas med respekt, på alla nivåer, ur alla aspekter. Den som inte begrep något så enkelt hade hon inget intresse av. Det fanns risker med det, det var hon medveten om. Ingen erfaren klättrare distanserar sig från gruppen, inte från någon i gruppen. Vem vet, kanske är det just den klättrare du fnyst åt på morgonen som måste riskera sitt liv för att rädda dig ur en oväntad krissituation på eftermiddagen. Amanda sket i det. Faktiskt. Det kan låta fatalistiskt, men så var det. Det här var hennes första expedition till Mount Everest och den skulle göras rätt! Hon var fast besluten att komma hem som en del av en ärorik tradition, som en klassisk äventyrare som utmanat gränserna med sportsliga medel, utan fusk. Gick inte det skulle hon inte vara noga med att komma hem alls.

Hon skulle dessutom vara först med att lösa gåtan om Mallorys och Irvines försvinnande. Det fick ta hur lång tid det ville, hur många expeditioner som helst. Nu skulle hon upp till omgivningen där Mallory dog och skaffa sig sin egen uppfattning om miljön. Hon skulle klättra samma väg och se samma saker,

känna samma brännande i muskler och andning i den tunna luften på över åtta tusen meters höjd. Där fanns bara en tredjedel så mycket syre i luften som på havsnivån. Det måste upplevas. Och det skulle göras på rätt sätt. Hon vägrade bli en del av det moderna flödet av turister förklädda till klättrare; som klagade på arrangörerna om vädret inte tillät ett toppförsök, som lämnade allt detta skräp efter sig och som ... Normalt klarade hon inte att tänka längre än dit innan hon tvingade sig att tänka på något annat.

Just nu hade hon i alla fall något annat att tänka på. Expeditionen hade på allvar nått upp till snön och isen. Mycket fort hade deras vandring övergått till pulsande. Det mesta av det skräp hon stört sig på tidigare hade försvunnit. Kanske berodde det på att det var brantare här så skräp inte kunde ligga kvar, och folk stannade inte för att laga mat i över trettiofem graders lutning. Kanske var skräpet från förra säsongen helt enkelt översnöat. Efter årets korta väderfönster skulle det kanske se likadant ut här som det gjorde längre ner.

Men i takt med att pulsandet i snö övergick till klättrande på is i allt brantare lutning försvann allt fler av tecknen från de som varit där före henne. Så hon välkomnade snön och isen. Till en början. Hon njöt av att hacka ut sina fästen i isen med en hacka i varje hand, att etablera tre punkter i isen ordentligt innan hon flyttade en hand eller en fot. Alltid ha tre punkter som man var säker på. Hon njöt av att arbeta sig uppåt, systematiskt och behärskat, genom tröttheten som verkade välla ner från berget självt. Som en gryningsdimma som långsamt stiger upp från marken och rinner ner från höjderna dränker in en vandrare i fukt sögs Everests säregna trötthet in i varje muskelfiber på klättrarna. Berget verkade stråla ut den från isen och rulla ner den över henne från högre höjder.

Klättringen gick allt långsammare. Hon såg sig om och såg att det gick långsamt för kamraterna både ovanför och nedanför

henne. Det var som det skulle. Tröttheten och de nästan parodiskt långsamma framstegen var som det skulle. Hon njöt av att ta sig uppåt, som vore det motströms genom den strömmande osynliga tröttheten. Med en fart av lite över en höjdmeter i minuten. Hon njöt av den bländvita omgivningen och av bristen på syre i lungorna. Till en början.

Någonstans runt det framskjutna baslägret på sex tusen femhundra meters höjd insåg hon att hon inte njöt längre. Den vita snön var överallt runt henne och dess intensiva sken tog sig in genom hennes snöglasögon. Det var otänkbart att det skulle göra det; det var glasögon som skulle skydda de allra känsligaste ögon mot det allra mest bländande snötäcke under lång tid. Ändå gjorde det ont ovanför och strax bakom ögonen. Hon kände igen de svaga symptomen redan innan hon förlorade delar av sitt synfält. Det var det vanliga; synen försvann i en liten klotrund, klart avgränsad del av synfältet nästan rakt fram, några minuter innan huvudvärken slog till. Med tiden hade hon blivit riktigt bra på att förutsäga när anfällen var på gång. Det kom en antydning till smärta, ett litet obehag, när hon utsattes för ljus och ljud. Huvudet kändes lätt och hon kände en lätt tendens till illamående. Det höll i sig i ungefär fem minuter, inte mer än fem. Därefter försvann en del av synen, som om en koncentrerad del av världen inte fanns. Under tio minuter eller en kvart spreds fläcken av tomhet långsamt ut i hela synfältet fast blev mindre akut, tills hela synen var förvrängd och hon inte längre kunde lita på det hon såg. När det fenomenet försvann kom den obönhörliga, skoningslösa huvudvärken. Men tog hon sina tabletter redan under den allra första, nästan omärkliga fasen, kunde hon ofta klara sig ifrån den. Då kunde hon klara sig med illamående, lätt huvudvärk och yrsel under några timmar. Annars följde minst arton timmar av smärta från varje hjärtslag och varje andetag. Tjugofyra timmar i ett mörkt och tyst rum, i en säng utan att kunna göra något.

Då kunde hon inte ens sova innan hon försvann i ett töcken av utmattning. Varje slag av pulsen drev en kniv djupare in i pannan. Varje andetag vred runt den.

Hon kände igen symptomen, förstod vad som var på gång. Hon hade fått migrän under klättring förut, men aldrig på så här hög höjd. Hon tog av sig höger klätterhandske och sträckte sig in i innerfickan på jackan för att ta fram sina båda tabletter. Efter lite fumlande lyckades hon ta fram påsen, öppna den och få i sig tabletterna med hjälp av en hand och munnen. Hon sköljde ner tabletterna med en mun snö. Under den korta stund som hon haft klätterhandsken avtagen hade fingrarna kylts av så hon nästan inte fick på sig handsken igen. Av allt att döma hade hon varit i tid. Tabletterna borde hinna verka så hon skulle slippa huvudvärken även denna gång. Migränen borde ge sig. Det var inte mer än fyra timmars klättring kvar till Camp 1, och det skulle hon klara.

Hon intalade sig att allt var som vanligt, trots höjden. Om det bara var en vanlig migrän skulle hon fixa att klättra vidare. Tivlet gnagde dock i henne. En liten röst som växte sig allt starkare för varje höjdmeter sa till henne att detta inte var en vanlig migrän, inget som skulle ge sig med två huvudvärkstabletter, utan något som var mycket värre: syrebrist. Hon försökte slå undan tanken och koncentrera sig på att klättra vidare. Den återkom i samma rytm som hon klättrade. Syre-Brist. Syre-Brist. Det fanns tillräckligt med komprimerat syre för ett toppförsök men inte om man behövde det redan från Camp 1. Hon bestämde sig för att ignorera den växande huvudvärken, snön som smärtade i ögonen genom skyddsglasögonen och fortsätta som om inget var på väg att hända. Hon talade högt för sig själv i klättringens rytm för att överrösta den objudna, inre rösten. Mi-Grän. Mi-Grän. Jag klarar det här. Jag kommer upp till toppen. Om detta bara är en vanlig migrän. Om det bara inte är något annat. Men den objudna inre rösten överröstade henne. Syre-Brist. Syre-Brist.

Amanda bet sig i läppen för att inte gråta och klättrade vidare.

Gjord med Vulkan

Kapitel 6.

ÖSTGÖTASLÄTTEN, 29-31 JANUARI 2001

Det enda Amanda gjorde som var relaterat till jobbet den här morgonen var något av en svensk klassiker. Hon lät passionen ta överhanden över plikten och ringde sig sjuk. Klätterväggen fick vara stängd idag, eller så fick väl Jakob och Emil tända i hallen själva. Det fick vara som det ville med det, det här var för spännande för att släppa.

Hon bryggde sig en kanna kaffe och tvättade sig i ansiktet medan kaffet bubblade sig igenom bryggaren. Hon skulle gå systematiskt till väga när hon satte sig in i materialet som Pierre skickat. Frågan var bara hur. Medan hon torkade sig i ansiktet bestämde hon sig för att snabbt gå igenom allt material en första gång så hon fick en överblick över vilken ny information hon hade tillgång till. Därefter skulle hon ta sig igenom det mer noggrant, med sin vanliga lista på frågor som vägledning. Hon skulle gå igenom rad för rad i brevet och rapporten, ruta för ruta i filmen och kvadratcentimeter för kvadratcentimeter i foton för att besvara frågor kring topografin, underlag och lutning, risker, svårigheter, möjliga vägar upp och ner, Mallorys kropp och Irvines isyxa. Hon skulle dokumentera allt. Först därefter skulle hon göra

ett försök att se helheten för sitt inre, innan hon kunde bygga den. Bakgrundsarbetet skulle ta minst en dag, troligen två.

Det tog tre. Tre dagar av tålamodsprövande studier av texter, bilder och film, innan hon hade en klar bild av området där Mallory hittades, hur han kunde tänkas ha tagit sig dit, vart han möjligen var på väg. Hennes far hade kallat det för hennes empiri som skulle användas för att bygga sin hypotes om hur försvinnandet gått till. Den hypotesen skulle hon sedan ägna sitt liv åt att försöka bevisa, det visste hon redan. Möjligen – nej, troligen – skulle den inte bli allmänt accepterad men det var inte det viktiga. Det viktiga var att hon själv visste att hon hade rätt. Ännu var hon inte där. Men intuitivt trodde hon att hon nu hade tillräckligt med material för att göra ett rejält försök. Det grämde henne fortfarande att hon inte själv kunde ta sig upp till Mallorys kropp. Någonstans inom sig anade hon att den bristen kunde kosta henne den där avgörande sista pusselbiten. Men skulle försöka ändå. Det bara skulle gå.

Amanda levde i tre dagar på kaffe som antingen dragit för länge, var kallt eller återuppvärmt i mikrovågsugn, på Göteborgs Brago från i höstas, på allt prickigare bananer, på vatten och på en endaportion nudlar som hade blivit över i kylskåpet och på huvudvärkstabletter. Ju längre hon arbetade desto mer kände hon av den lätta känslan i huvudet, tendensen som kom som en betingad reflex varje gång hon spände sig eller koncentrerade sig extra hårt alltför länge. Huvudvärken hade stoppat henne på Mount Everest. Den skulle inte stoppa henne nu. Några gånger öppnade hon fönstret och stack ut hela överkroppen i kylan. Där hängde hon och hyperventilerade en stund, fyllde sig med energi och syre, till grannarnas förvåning.

Efter de tre dagarna – och större delen av nätterna – ansåg hon sig i det stora hela vara färdig. Hon snarare okynnestittade på filmen ännu en gång än arbetade på allvar när det plötsligt ringde

på dörren. Hon stängde av filmen och såg automatiskt på klockan. Halv åtta. Hon tittade ut genom fönstret. Där var det mörkt, helt mörkt, med undantag för belysningen i grannhusen, gatlyktorna och någon enstaka passerande bil. Det kunde visserligen vara bra att veta att klockan var halv åtta, men sådan kunskap var lite begränsad om man inte visste om det var morgon eller kväll, eller vilken dag det var. Hon tog upp sin mobiltelefon, men den var mörk och tyst. Batteriet var tydligen urladdat. Någon annan digital klocka hade hon inte. Datorn kom hon inte att tänka på innan dörrklockan ringde igen, denna gång längre och mer uppfordrande. Amanda reste sig och såg sig omkring. Det var lite lurigt att hitta ett sätt att ta sig till dörren utan att trampa på skisser, anteckningar eller kaffemuggar. Medan hon navigerade sig fram rufsade hon håret för att få det att ligga någotsånär igenkännligt, luktade sig snabbt i armhålan, gjorde en grimas och öppnade sedan dörren.

”James?”

”Hej Amanda. How’ya going?”

”Bra, bra. Vad gör du här?”

”Ville bara kolla hur du mår.”

”Hur jag mår?” Amanda förstod ingenting. ”Varför skulle jag inte må bra?”

”Därför att du har varit sjukskriven från jobbet i tre dagar utan att ge ett pip ifrån dig. Jag ville se så allt är OK, och tänkte att du kanske behövde någonting.”

”Varför ringde du inte?”

”Jag fick bara ditt mobilsvar.”

Det var så sant, mobilen var urladdad. James såg förbi Amanda, in i lägenheten.

”Det ser onekligen ut som om jag kom i rätt tid. Vad gör du egentligen?”

”Tre dagar.” konstaterade Amanda lakoniskt.

”Tre dagar.” sa James och trängde sig in i lägenheten. ”Ursäkta mig.”

Amanda flyttade sig så att James kunde komma in, innan hon kom på vad hon just gjort.

”Nej. James! Du.”

”Vad är det?” sa James utan att vända sig om, upptagen med att betrakta Amandas väggar där skisser och anteckningar satt uppsatta på varje ledig yta i ögonhöjd. Amanda såg på honom och ryckte till slut på axlarna.

”Inget.” Hon stängde dörren och gick in efter James. Hon satte sig tungt i sin enda fåtölj och råkade bryta av en linjal som legat slängd där. James såg på henne med en orolig min.

”Vad du än gör så tar det stopp här och nu. Åtminstone på ett tag. Fattar du vad rödögd du är. Har du ens ätit något?”

Amanda ryckte på axlarna igen.

”Det kan vi göra något åt. Men först skall vi fräscha upp dig.” Han gick resolut in i sovrummet utan att fråga om lov. Amanda protesterade inte.

”Mummel mummel mork mummel bork mummel.” hörde hon honom säga men orkade inte fråga. Efter en stund kom han tillbaka med en omgång kläder och underkläder.

”Jo, jag sa att du skall in i duschen – nu tack, Amanda – sedan går vi och äter. Därefter, först därefter, vill jag höra allt om det här.”

Han slog ut med handen i en menande gest och tappade ett par av hennes trosor i en halvfull mugg med kallt kaffe på golvet.

”Fuck. Förlåt.”

Han tog upp trosorna ur kaffet och höll upp dem, droppande både i muggen och bredvid. Han såg så hjälplös ut att Amanda måste skratta.

”Du är hopplös. Kom.”

Hon reste sig fnissande, sträckte sig efter de droppande trosorna och gick in i badrummet. Hon drog igen dörren till

hälften och tog av sig kläderna. Plagg efter plagg åkte in efter trosorna in i tvättmaskinen. James kom efter och lutade sig mot dörrposten på utsidan av badrumsdörren.

”Hur mår du?”

”Det är OK.” svarade Amanda efter en kort tvekan inifrån duschen.

”Säkert?”

”Jadå. Det har bara varit mycket.”

”Jag ser det.”

De tystnade båda två medan Amanda duschade. När hon stängt av vattnet och torkat sig en stund räckte James in ett klädesplagg i taget genom dörrspringan utan att titta in.

”Är du inte nyfiken alls?” frågade Amanda medan hon tog på sig en urblekt t-shirt med texten ”So little time, so large a mountain”.

”Ja och Nej och Ja.”

”Det där får du allt förklara.”

”Jag vet inte varför du varit borta från jobbet just nu, så därför Ja. Men jag vet ungefär vad du sysslar med, så därför Nej.”

”Och det där sista Ja, varför det? Vad är du nyfiken på mer?”

”På om du vill ha öl eller läsk till din pizza.”

Amanda tänkte en stund under tystnad medan hon borstade håret nödortfigt.

”Klockan är halv åtta?”

”Kvart i, nu.”

”Kvart i åtta. Och det är torsdag?”

”Ja.”

”Då får det bli läsk, det är bara den pizzerian som är öppen.”

”Ingen öl?”

”Nej.”

”Då får det bli Ja, Nej och Nej.”

Amanda kom ut ur badrummet och såg på James.

”Du är inte klok.” sa hon till slut.

”Nej.”

”Är du hungrig?”

”Ja. Är du?”

”Ja.”

”Kom då.”

Han gick före henne ut genom dörren till lägenheten och såg sig förstrött om i trappan medan hon låste dörren.

”Har du trosor på dig?”

Amanda tvärstannade mitt i rörelsen och såg på James.

”Vad fan ska det betyda?”

”Jag bara undrar.”

”Varför i hela friden undrar du om jag har trosor på mig?”

”Därför att jag tappade dina nya trosor i en kaffekopp nyss.”

Amanda skrattade högt och fortsatte låsa dörren.

”Skulle du bra gärna vilja veta, vad?”

Båda två fälde småleende upp sina kragar när de gick ut i kylan och mörkret på väg till den enda pizzeria som var kvällsöppen en torsdag i Mjölby i januari.

”Du sa att du visste ungefär vad jag håller på med.” konstaterade Amanda när hon lagt ner sina bestick efter att ha ätit klart sin pizza.

”Japp, det gjorde jag.”

”Förklara.”

”Enkelt. Du är klättrare, Du har varit på Mount Everest.”

”Så långt är det rätt men inte särskilt upplysande.”

”Jag är inte klar ännu. Du har en bild på Everest i receptionen.

Den visar nordostkammen.”

”Hur vet du det?”

”Google. Avbryt mig inte.”

”Förlåt. Fortsätt.”

”Det är varken den vackraste eller den mest dramatiska vyn över Mount Everest.”

”Utan?”

”Den mest klassiska. Här medger jag att jag gissar en del. Jag googlade runt lite, och det verkar som om det är den ursprungliga leden upp. Det var den du klättrade, eller hur?”

”Det är riktigt.”

”Trots att du då måste in i Tibet, med allt pappersarbetet och alla mutor det måste innebära, istället för att ta den mer praktiska vägen genom Nepal. Det hade varit rimligt om det bara var toppen du var ute efter, den vägen är dessutom lättare att klättra.”

”Det är också riktigt.”

”OK. Så du valde nordostkammen av en anledning. Inte för att vara praktisk.”

James såg på Amanda och funderade lite.

”Nu känner jag inte dig så noga ännu, men jag har hunnit höra dig tala flera gånger om att man skall ta sig an klättring med respekt eller inte alls. Jag tror att det här handlar om precis det.”

”Om precis vad?”

”Om ett respektfullt, uthålligt sätt att ta sig upp på Everest.”

”Vad menar du?”

”Jag tror att du är på väg att starta ett företag med den affärsidén. Sustainable Climbing, Inc. Back to Basic Climbing Pty Ltd. Typ.”

Amanda såg på James, förvånad över att han kommit så nära med så lite information till hands. Han hade faktiskt siktat mycket bra. Samtidigt hade han skjutit långt utanför tavlan när han väl tryckt av skottet. Hon visste inte om hon var lättad över att han missat eller om hon faktiskt var lite besviken över det. Hon hade burit sin utmaning och längtan ensam sedan hon var tretton. Hon hade uteslutit så många. Vem var den här killen att få dela det förtroendet? Hon kunde enkelt le generat och säga att han gissat

mest rätt och bara lite fel och om han ville vara så vänlig att inte berätta för någon. Därmed skulle hon snabbt och lätt stilla hans nyfikenhet tillräckligt för att få vara ifred. Om han berättade för någon var det han skulle säga ändå inte sant, så ingen skada skedd.

Men hon kunde också ganska enkelt ge tillräckligt många ledtrådar för att se om han började lägga pusslet själv. Den drivkraften måste han visa om han skulle få dela något förtroende. Det var en bra kille, spännande i sina tankebanor och med en bakgrund som gjorde att han kanske kunde förstå. Hon såg på honom igen där han satt och balanserade sin läskflaska upp och ner på sin gaffel. Ett riktigt naturbarn.

Ja, kanske ändå. Hon kunde ge honom något litet köttben och se om han började tugga på det, om han ville ha mer. Men innan hon hann tänka ut en lämplig ledtråd att locka med förekom han henne. Han tog ner sin flaska, ställde den, fortfarande upp och ner, i sitt urdruckna glas och såg henne i ögonen.

”Fast det är klart, den förklaringsmodellen har en brist.”

”Säger du det” sa Amanda, bragd ur fattningen, ”Vilken brist är det då?”

”Den förklarar inte varför du bygger Mount Everest i papper-mâché på vinden.”

Kapitel 7.

ÖSTGÖTASLÄTTEN, 31 JANUARI 2001

”Jag tycker den är magnifik.”

Amanda ryckte på axlarna och ställde ner spannen med verktyg på det ostädade golvet.

”Den är inte klar.”

”Nähä. Jag tycker ändå att den är magnifik.”

James drog försiktigt sitt vänstra pekfinger längs den skrovliga vit- och gråsprayade ytan.

”Vad är det som saknas då?”

”Allt som betyder något.”

Hon ställde fram en stege, lutade dess övre ände mot en stålställning strax under taket och pekade mot en punkt mer än fyra meter upp i luften.

”Där. Kolla själv.”

James såg tveksamt på henne men hon gav inga fler ledtrådar så han klättrade långsamt upp. Efter några steg stannade han.

”Längre. Ända upp, till den kala fläcken.”

”Vilken kala fläck pratar du ... aha, jag ser den.”

James klättrade vidare tills han såg tydligt att Amanda hade rätt. Långt upp under taket fanns ett antal ytor som inte var färdiga, som fortfarande var blanka, flata och ointressanta, i

kontrast till de rikt detaljerade övriga ytorna på modellen. De kala fläckarna Amanda pekade på gick inte att se när man stod på golvet. Men James såg på dem från stegen. Han tittade sig runt och klättrade sedan ner.

”Du har gjort ett otroligt jobb. Och när du har kommit så långt är det väl bara att bygga klart? Det är ju inte så mycket kvar menar jag.”

”Nej, så är det ju. Men det är de tomma fläckarna som räknas. En av de tomma fläckarna. Den där.”

James tittade dit Amanda pekade men såg fortfarande inget från golvnivå.

”Varför är den fläcken så viktig då?”

”Därför att det var där de hittade Mallory. Precis där.”

De stod bredvid varandra på det dammtäckta trägolvet på vinden i Ungdomens Hus, och såg på Amandas modell av Mount Everest. Vindsrummet hade ett flackt sadeltak med grova, handbilade trätakstolar på tjocka, röda tegelväggar. De enda möblerna som fanns var en arbetsbänk, en verktygstavla, ett verktygs- och materialskåp, ett par pallar, en fåtölj och ett förhållandevis stort antal trasiga stolar från de gamla skolsalarna, slängda i en hög och bortglömda. Rummet hade högt i tak, fem meter till undersidan taknock, och modellen utnyttjade utrymmet till nästan helt. Den fyllde ut rummet till den grad att det var svårt att få den känsla av rymd och storslagenhet man normalt får när man betraktar foton eller filmer av stora, ensamma berg. Det såg ut som om berget planterats på golvet och vuxit upp till en storlek som var groteskt stor i det lilla rummet, som om berg kunde få elefantsjuka. Eller som om berget jäst. James brydde sig inte om det, han var full av beundran när han nu såg modellen på nära håll. Detaljrikedomen var mycket imponerande, tålmodet som måste ha krävts antydde en nästan manisk vilja att göra modellen klar, på exakt rätt sätt. James visste inte tillräckligt om Mount Everest

topografi för att veta om modellen var korrekt, så han fick anta att den var det.

Efter att de lämnat Amandas lägenhet några timmar tidigare och gått till pizzerian hade det tagit James en god stund att få Amanda att vilja säga någonting alls om berget hon byggde på. Först efter ett par timmar hade hon gått med på att ta med sig James tillbaka till Ungdomens Hus och visa honom modellen. Hon hade flera gånger avkrävt honom på förklaringar till varför han kände till modellen, hur han hade tagit sig upp till vinden där den stod och vad han hade tänkt göra åt sin kunskap. James berättade, om och om igen, hur han hittat en nyckel på golvet i receptionen, lagt den i en halvdiskad kaffemugg vid datorn och inte tänkt mer på den förrän den försvunnit. Han hade dragit slutsatsen att det måste vara Amanda som tagit nyckeln och sedan helt enkelt spionerat på henne, för att han var nyfiken och för att det var lite kul. Han hade följt efter under ganska lång tid utan att se något märkligt. En dag fick han dock belöning för allt sitt slit; han hade sett henne öppna den dolda dörren till vinden och gå upp. Han hade försökt hitta ett tillfälle att följa efter henne, men hon låste alltid dörren omsorgsfullt efter sig.

Bara en enda gång hade Amanda glömt att låsa, och då hade James smugit efter och fått en första skymt av hennes modell av Mount Everest. Av någon ledning ville han inte ge sig till känna då. Han kanske skämdes. Men han insåg säkerligen att han aldrig skulle få mer än en flyktig titt på Mount Everest om han skulle fortsätta smyga. Och när han väl börjat berättade han utan att tänka efter hela historien för Amanda. Nej, han skulle inte berätta om modellen för någon annan.

”Det måste ju vara minst fyra meter högt!” sa James när han stirrade upp emot toppen.

”Fyra och en halv” sa Amanda. Skala ett på sjuhundrafemtio,

från Base Camp på Rongbukglaciären på knappt 5 200 meters höjd till toppen på 8 848 meter.

”Vad är den gjord av?” James lyssnade, men hade svårt att släppa koncentrationen på berget.

”Samma teknik som vilken hobbyjärnväg som helst; papper-mâché på hönsnät ovanpå en trästomme. Lite sprayfärg. Några stenar.”

”Vilket tålamod. Helt otroligt.”

James gick runt Amandas Mount Everest och såg förundrad på det.

”Nu är du på sydsidan. Den är inte så intressant så jag var inte så noga där.”

James visslade till och rörde försiktigt vid bergssidan igen.

”Inte så noga. Det här är helt sagolikt välgjort. Är det korrekt? Hur korrekt är det?”

”Så korrekt som det går att vara. Snötäcket är gjort efter foton, men bilderna är från olika år tyvärr.”

James rörde sig tillbaka mot Amanda som stod kvar vid nordsidan.

”Everest ser ut såhär alltså?”

”Mer eller mindre. I alla fall i maj.”

”Varför i maj?”

”Därför att det är då man ...

”Satan, kolla här! Är det här ett läger?”

”Ja, det där är Advanced Base Camp. Du hittar fler om du följer leden ... nej, den där ... upp mot toppen. Där har du ett läger till, just det.”

”Helt knasigt cool.”

”Nå, som jag sa, det är i maj man gör toppförsök. Det går inte att göra någon annan tid på året. Det är hur berget ser ut i maj jag ville skaffa mig koll på.”

Plötsligt sköt en vit blixtnöja förbi framför Amanda. Hon förde

automatiskt sin arm för ögonen. Hon svor eftersom hon visste vad den blixten brukar innebära i form av migrän och gick långsamt och tände ljuset mera för att slippa se blixten igen. James märkte inte att något var fel när hon kom tillbaka från ljusknappen vid dörren, och de förenades vid Mount Everests nordsida. Amanda försökte glömma att hennes synintryck snabbt skulle försämrats om hon hade otur. Hon hade ingen tablett med sig, och på vinden var bara den tomma kartongen kvar. Hon hade tydligen glömt att fylla på.

”Sydsidan gjorde du inte så noga säger du. Men det är väl där folk klättrar mest?”

Amanda ryckte på axlarna igen.

”Det är nordsidan som gäller för mig.”

”För att du fortfarande vill dit upp?”

Amanda gnuggade sig över tinningarna och näsroten för att få blixterna att försvinna.

”För att jag vill veta.”

Amanda tvekade och såg på James. I hans ögon fanns inget hot, ingen utmaning – bara vänlighet. Kanske kärlek. Hon bestämde sig.

”För att jag vill veta hur Mallory dog. Jag har velat det sedan jag var liten.” Hon skrattade till generat. ”Jag inbillar mig att om jag bygger klart den här modellen så får jag svaren. Om jag gör den tillräckligt noga så får jag hjälp att följa Mallory och Irvine uppför berget och räkna ut vad som måste ha hänt. Skratta inte.”

”Det hade jag inte tänkt”, blåljög James. Han hade nästan börjat fnissa åt det tokengagerade i att bygga denna modell – denna fullständigt gigantiska modell – för att vara först med att lösa en historisk gåta.

”Men om den delen är så viktig, varför gjorde du inte den tidigare då?”

Amanda sparkade i dammet på vindsgolvet och såg upp mot toppen, nästan fem meter upp i luften.

”Därför att jag inte visste förrän för några dagar sedan att det var där de fann honom. Det är inte logiskt. Inget tydde på att han skulle ligga på den där platsen. Inget. Men det gör han. Först nu vet jag var jag skall lägga mitt krut. Inte för att det hjälper förstås.”

Hon sa det sista som i förbigående och James missade det nästan.

”Vad menar du?”

”Jag menar att det inte hjälper att bygga en noggrann modell. Modellen är inte tillräckligt stor och inte tillräckligt noggrann för att hjälpa mig förstå. Det var en dödfödd idé från början. Det saknas dimma, kyla och storm. Det saknas tunn luft. Det finns ingen mjölksyra, ingen svindel, ingen rädsla. Ingen smärta. Ingen dödsångest.”

”Och du kommer inte upp på berget på riktigt.”

”Nej.”

Amanda började plocka med sina verktyg i spannen. Blixtarna gjorde sig intensivt påminda och det snurrade allt kraftigare i hennes huvud.

”Jag bygger nog aldrig klart modellen”, konstaterade hon torrt.

”Men det måste du. Det känner jag i hela kroppen.”

Amanda svarade inte.

”Amanda? Amanda! Du måste bygga färdigt säger jag. Du har ju allt det här materialet du fick, det borde ju underlätta mycket. Och modellen är nästan klar.”

”Det är ingen idé, James.”

”Ingen idé att vaddå? Försöka övertyga dig eller bygga färdigt och försöka lösa gåtan?”

”Båda.”

Amanda såg bort. James tog henne i båda axlarna och såg henne i ögonen. Hon såg tillbaka och vek inte bort sin blick.

”Amanda. Jag förstår inte varför, men jag känner att du skall bygga klart det här berget. Jag tror att det kan vara viktigt.

Amanda slog ut med armen.

”Det finns inga svar att få här, James. Jag vet vad jag fått för material och hur det här berget ser ut. Men nu när jag ser det inser jag att modellen är för liten.”

”Jag tror inte att det är det som är poängen att bygga klart.”

”Nähä. Vad är det då?”

”Det vet jag inte. Jag bara vet att modellen måste bli klar.”

Amanda skulle just fälla en kommentar om häxdoktorer när huvudvärken plötsligt sköljde över henne i blixtrande, klubbiga vågor mot baksidan av ögongloberna. Hon skrek till, tog sig mot huvudet och föll i golvet. Sedan mindes hon inget mer, utom möjligen en svag tanke att det skulle varit skönt om allt var över nu.

Kapitel 8.

MOUNT EVEREST, 5 182 M.Ö.H, 6 MAJ 1996

Det rostiga och obeskrivligt dammiga jeepen stannade med en sista stöt genom Amandas ömmande rumpa och ryggrad. Sex timmars stillasittande och sedan åtta timmars skumpande över Rongbukglaciären från flygplatsen, den pyttelilla flygplatsen Lukla på sin klipphylla. Amanda hade sedan länge slutat undra om jeepen hade någon fjädring överhuvudtaget. Resan som gud glömde, med vägar som bara var stigar, en chaufför som inte kunde tala engelska, ett resesällskap som talade engelska oavbrutet och så dessa stötdämpare som troligen stelopererats någon gång runt Martin Luther. Men äntligen framme. Äntligen, äntligen, äntligen framme vid Base camp. Från och med nu var henne öde hennes eget. Inga biljettkontroller, ingen väntan på obegripliga kinesiska processer eller ännu en oväntad ombokning. Nu var det hon och kamraterna mot berget, mot elementen och mot den egna kroppen. Berget mot viljan, viljan mot utmattningen.

Hon såg faktiskt fram emot det. Det ingick i den självpåtagna uppgiften att arbeta sig utmattad och att välkomna tröttheten. Hon var van vid den och den störde henne inte. Gränsen för vad som är möjligt eller omöjligt finns i ditt eget huvud. Amanda

var förberedd, och hade därmed förtjänat att göra ett allvarligt försök. Hon hade mentalt accepterat att målet var möjligt och hon hade gradvis, i takt med förberedelserna, börjat tro på det. Hon trodde nu så starkt på att målet var inom räckhåll att den sista etappen nästan kändes lätt. Nu skulle hon bara leverera, prestera, ge utlopp för allt som hon byggt upp inombords och i sina muskler. Nu skulle hon upp och uppleva Dödens Zon. Kom hon väl dit var hon säker på att hennes vilja skulle räcka till. Så nära toppen av ett högt berg kallade krönet på henne, obönhörligt, nästan som om det hade en röst i hennes öra. "Nära nu" viskade bergsmassivets topp till henne. Det hade den gjort både i Alperna och i Sydamerika. Självklart skulle toppen viska till henne även från den högsta punkten på jorden, bara så mycket starkare.

Hon öppnade dörren på jeepen och såg sig runt. Vägen inte så mycket slutade som ebbade ut när backen blev en brant som svepte uppåt mot de riktigt höga höjderna på berget. Femtio meter framför bilen var bergssidan så brant att det krävdes klättringsutrustning för att ta sig vidare. I ett band nedanför branten var den grafitgrå marken översållad med nedfallna ljust grå klippblock, stenar och grus, av oregelbundna former med vassa kanter, som en varning till klättrare som är våghalsiga nog att försöka ta sig upp. Ett antal låga tält i olika bjärta färger låg utspridda där de kunde få plats bland stenblocken. Minnesbilder sköljde över henne från andra läger, och hon rös när hon tänkte på hur obekvämt det är att ligga här. Tacka vet jag lägren på snön längre upp, även om man nästan blåste bort och tvingades dela sovsäck om man inte skulle förfrysa sig. Så sökte sig hennes blick nästan utan hennes egen vilja uppåt, svepte snabbt förbi de ljusgrå grusiga nedre sluttningarna på branten och vidare förbi de mörkare bergryggarna som stack upp som vågbrytare ur gruset. Ständigt uppåt såg hon, och ständigt mörkare blev berget, tills det försvann i dis och dimma. Det enorma massivet vilade över henne

som ett urtidsmonster ruvande på sina hemligheter, redo att vakna och angripa den som kom för nära. Amanda visste att berget kunde vända från att vara inbjudande och välkomnande, en lagom utmaning, till dödlig fara på några ögonblick. Allt som krävdes var ett av de plötsliga väderomslagen, krånglande utrustning, en tappad ishacka eller en stukad fot. Men hon var redo, redo för allt berget kunde utsätta henne för.

Det hon inte var redo för var faktiskt inte bergets fel, utom möjligen indirekt. Redan på det lilla enmotoriga flygplanet i Katmandu hade hon träffat – fast blivit träffad av är kanske en bättre beskrivning av vad som egentligen hände – den walesiske klättraren Cragadoc Lloyd. Han var minst sagt svår att ignorera. Honom var hon inte redo för.

Amanda satt på sin plats på flyget och gjorde sig beredd att njuta av en dryg timmes flygresor runt Mount Everest till Lhasa i Tibet. Strax innan start kom det in en man som hon tyckte såg ut som en klättrare. Han var vit, mellan trettio och fyrtio år gammal, vältränad och något under medellängd. Han hade det där uttrycket som om han var på väg in i ett tält på några tusen meters höjd – han lyckades nämligen se halvklädd ut trots att han bar ett antal lager kläder. Han slängde smidigt upp sin ryggsäck på bagagehyllan, fångade den med en hand när den trillade ner i nacken på Amanda, bollade tillbaka den på sin plats med ett ursäktande leende mot Amanda, och trängde sig ner bredvid henne. Flygstolarna var inga fätöljer direkt, och det var tydligt för trångt för dem båda. Amanda skruvade på sig och försökte komma undan så de båda skulle få plats.

”Du är klättrare” sa han utan att bry sig om att hälsa medan han krängde av sig några lager plagg från överkroppen och tryckte ner dem vid sina fötter. ”Everest förstås. Första gången?”

Det var ett konstaterande snarare än en fråga. Innan Amanda hann svara hade han börjat prata. Han skulle inte sluta förrän

två dygn senare, när Amanda gick ur jeepen vid Base camp, tog sina trunkar och ryggsäckar ur bagaget och närmast sprang iväg innan han kunde komma ikapp. Cragadoc hade nämligen mycket att säga. Om allt. Han verkade ha rätt bra koll på det mesta han pratade om, men Amanda lät sig inte imponeras.

”Män. Detta eviga berättande om sina bravader” tänkte hon för sig själv.

Crag, som han påstod att alla kallade honom, hade dock den fula ovanan att ställa frågor till lyssnaren så det blev omöjligt att koppla ifrån berättelserna. Att sova var inte att tänka på. Nu hade hon förstås inte hunnit sova ändå. De hade inte hunnit mer än att lyfta och plana ut på vad som måste anses vara flyghöjd när piloten meddelade på bruten engelska att vädret i Lhasa hade slagit om så att det var omöjligt att landa där. Lhasa ligger på nästan 3500 meters höjd så det går fort ibland, enligt piloten. Istället skulle de landa i Lukla, på Tenzing-Hillary Airport. I Lukla ligger flygplatsen på bara 2800 meters höjd och tydligen tillät vädret att man landade där. I Nepal. Söder om Mount Everest. På fel sida berget. Amevafan.

Crag tyckte att de skulle se det från den ljusa sidan; det blev ju en väsentligt mycket kortare flygresan på detta viset. Amanda trodde att hon hört fel. När de landade skulle de fortfarande ha nästan hela sträckan till basläget kvar! Drev han med henne, eller vad var det frågan om? Nejdå, visst inte. Han var helt allvarlig. Han tyckte bara bättre om att åka bil än att flyga. Som om piloten hade hört honom började planet plötsligt sjunka brant. Amanda tittade på klockan samtidigt som hon försökte knäppa det tröga spännet till sitt säkerhetsbälte. Tjugo minuter. De hade inte ens flugit i tjugo minuter. Hon försökte räkna i huvudet medan piloten gjorde sin Stuka-liknande dykning och kom fram till att det måste vara minst sextio mil kvar. Tio timmar i bil om det fanns någon

bil att hyra. Och om kineserna släpper in dem över gränsen, oanmälda.

Hon såg ut genom fönstret och tittade rakt in i en bergvägg som kändes så nära att hon tyckte sig kunna testa bärigheten i stenen utan att lämna planet, eller ens sin stol. ”Skit i om det finns någon bil. Be för att vi överlever den här landningen” tänkte hon medan bergssidan kom allt närmare. Hon skulle just ropa ut en varning när planet helt plötsligt tog mark. Tre korta skumpanden och en tvärnit med skrikande bromsar. Mindre än fem hundra meter senare taxade den in på en uppställningsplats stor som en kafeteriabricka. Där trängdes de med två andra plan. Crag pratade mest hela tiden, vilket inte hjälpte Amandas humör. Han var ju självklart också på väg till Everest, faktiskt till nordsidan också och kunde de inte dela på en bil, med chaufför? Amanda såg de tio timmarna framför sig. Tio timmar och sextio mil på serpentinvägar och längs tvärbranter, inklämd med en sådan pratkvarn.

”Bara om vi inte kommer vidare med flyg” sa hon och insåg samtidigt att hon sannolikt inte hade något val.

Medan de klev ner på asfalten hörde hon svagt Crag berätta något om sin militära klättringsgrupp och om hur han blivit något av en celebritet i Wales. Amanda hörde fortfarande inte på, det var bara fler bravader. Hon drog jackan tätare runt sig i det fuktiga, blåsiga vädret. Hon såg sig om och reagerade över hur den korta landningsbanan tog slut abrupt där berget slutade som efter ett yxhugg. Uppåt sträckte sig bergets toppar som tre fingrar mot himlen minst tusen meter ovanför dem. ”Som att landa på bokhyllan Billy” tänkte hon och vandrade bort till den garderob som kallades terminal, med Crag efter sig, fullt upptagen med någon anekdot från samväldesspelen.

Det fanns en fördel med Crag's eviga pladderande. Han kunde tydligen prata omkull en lapplisa – ett berg, rättade hon sig och

rodnade lätt. Han fixade faktiskt en bil och en chaufför, så det fanns förutsättningar att de bara skulle bli ett knappt dygn försenade. För något flyg vidare var det inte tal om. Följ med flyget tillbaka till Katmandu eller stanna i Lukla. De kom överens om att dela på kostnaden för bilen och skulle just packa in sig när den lokala förmågan de hyrt in som chaufför upptäckte vad de gjorde. Han skakade på huvudet och knackade på sitt armbandsur. Crag och Amanda såg på varandra. Tydligt var det för sent att åka idag. Inte köra i mörkret. Jaha. Finns det möjligen ett hotell med lediga rum i Lukla? Ett rum? Någon som kan hyra ut ett gästrum? Ett stall? Ett tält?

Amanda hade aldrig förr upplevt en sådan stelhet. Inte en natt med så dålig sömn heller. Det var tur i oturen att de insisterat på att starta direkt i gryningen. Nu hade de tillbringat nära sex timmar i bilen men hade inte kört en meter. Hon och Crag väckte vakthavande tjänsteman som motvilligt släppte in dem i garderoben de kallade terminal, där de lånade toaletten och rånade en maskin på några Snickers och varsin Coca-cola. Lite vatten i ansiktet och tandborstning med pekfingret så var de klara att åka. Chauffören hade sålt platsen i framsätet till en indisk affärsman så det blev för Amanda till att dela baksätet med Crag, och hon önskade intensivt att hon hade tagit med sig sin mp3-spelare. Crag verkade dock helt oberörd och pratade på som vanligt. Efter ett tag blev det som att tvingas lyssna på ett popband man inte tycker om; man gör en dygd av nödvändigheten och börja leta efter något positivt i situationen, som någon form av terapi. Så när Crag började tala om Mallorys och Irvines toppförsök var hon nästan intresserad. Det intresset tog dock Crag snabbt och skoningslöst död på genom att återge ett vanvettigt rykte bland brittiska klättrare att Mallory skulle ha överlevt.

Än en gång tittade Amanda på Crag som om han inte vore

klok och undrade hur hon kunnat släppa ner sin gard så fort. Mannen var uppenbarligen svagsint på något sätt.

”Det är klart att han dog. Han kom ju aldrig ner.”

”Inte vad man såg, nej. Inte vad expeditionen visste. Men han hade sherpas. Bärarna. De visste.”

”Så Mallory och Irvine skulle alltså ha ...”, hon tänkte efter en stund, ”... vad? De klättrade upp i dimman, upp i Dödens Zon, och sen ... vad då?”

”Ingen aning.” Crag ryckte på axlarna. ”Kanske nådde de toppen och gick ner på sydsidan.”

”På sydsidan? I Nepal?”

”Ja, hur förklarar du annars att ingen hittat deras kroppar på så många år?”

”Möjligen med att det är ett stort jävla berg det där. Det är kanske inte så lätt att hitta två kroppar där. De kan ha trillat ner i en spricka eller vad som helst.”

”Irvine kan mycket väl ha gjort det, honom finns det inga spår av. Men Mallory kan faktiskt ha överlevt.”

”Men varför säger du det?”

”Det finns massor av små tecken på att han inte dog. Hans hustru Ruth vägrade ha en begravning och deltog inte i minnesgudstjänsten. Flera gånger såg folk en okänd man röra sig i Ruth Mallorys hus och i hennes trädgård. Det gick rykten om att hon och Mallory fick ett barn till, ett par år efter försvinnandet. Det var ju till och med en man som offentligt hävdade att han var Mallorys son.”

”Den där flygaren? Han som dog under slaget om Storbritannien.”

”Du har hört om honom? Ja tyvärr gjorde han ju det. Men du ser, det finns tillräckligt mycket indicier för att han överlevde för att det skall vara svårt att bara avfärda.”

”Det är minst sagt konspiratoriskt tycker jag. Först får du förklara hur han överlevde på berget.”

”Det låter sig göras om man bara ger det lite tid.”

Amanda ryckte på axlarna i tystnad och såg ut genom bilrutan. Crag verkade inte tycka att det var någon stor sak och bytte snart samtalsämne. Amanda grubblade länge, och svor över att hon gjorde det. Crag var en idiot. Irvine var död. Mallory dog också på berget, i omedelbar närhet till Irvine. Självklart var det så. Det fanns bara en expedition på berget, och om den inte fick med sig en klättrare ner var den klättraren en död man. Även om han hade en kamrat. Förr eller senare hittar någon deras kroppar, eller bara en av dem, och så är den saken ur världen och vi kan koncentrera oss på fakta. Crag var en idiot. Okända ättlingar till Mallory som skulle gå runt någonstans i sinnevärlden. Aldrig. Mallory dog på Everest. Punkt slut.

Med de tankarna malande i huvudet, ackompanjerade av Crag's pratande, somnade hon av ren utmattning och vaknade bara kort vid den överraskande nationella gränskontrollen in i Tibet. Hon var inne på fyrtiotre timmars resande, och sov tungt med huvudet mot bröstet, sin träsma till trots, tills bilen ryckte till och stannade vid baslägret. Den viktigaste fasen av hennes arbete att hitta svaret på gåtan om Mallory's försvinnande kunde ta sin början.

Kapitel 9.

LINKÖPINGS UNIVERSITETSSJUKHUS, 3
FEBRUARI 2001

Långsamt, långsamt trängde medvetandet undan mörkret och tystnaden. Under ett par timmar svävade Amanda i ett tillstånd där hon inte var medvetlös, inte sovande men knappast inte heller vaken. Under tiden mörkret och dimmorna skingrades av ljuset i hennes sinne – och, någonstans ifrån, i hennes ögon – ökade hennes känsla av obehag. Det stack i bägge benen och i höger arm. Ju vaknare hon blev, desto mer kände hon obehaget, framförallt i armen. I sitt omtöcknade tillstånd hörde hon steg av mjuka sulor i någon korridor, brottstycken av lågmälda samtal hon inte förstod hela tiden till ackompanjemang av ett svagt surrande ljud hon inte kunde placera. Ljuset i ögonen flimrade till och försvann och Amanda drev tacksamt tillbaka in i dimman.

Hon vaknade av ett plötsligt och våldsamt illamående. En kittling i huden bakom öronen, en liten flod av saliv längst bak i munnen, snabb andning och innan hon visste ordet av spydde hon en kaskad rakt ut. Hon var medvetlös igen innan spyan landat. Hon kände inget, utom möjligen ett visst obehag när hon fick lakan och sin skjorta bytta samt ansiktet tvättat. Varsamma, vana

och vänliga händer hjälpte henne. Omedvetet kämpade hon emot för att få ligga kvar, men händerna agerade beslutsamt så hon lät sig till slut bli lagd tillbaka till en bekväm ställning utan motstånd. Hon märkte inte de tätt återkommande kontrollerna av hennes tillstånd.

Efter några timmar till övergick medvetlösheten omärkligt till sömn. Hon sov allt mer oroligt tills hon vaknade och slog upp ögonen. En våg av intensiv smärta gick genom hennes huvud och etablerade sig någonstans bakom ögonen. Hon slöt ögonen och stönade svagt. Hon kände av stickandet i höger arm igen och var nu så vaken att hon kunde ta in det. Det var mycket obehagligt.

”Var är jag?” sa hon ut i halvdunklet som omgav henne. Hon fick inget svar, så hon gnuggade sig i ögonen med vänster hand, och försökte hjälpa till med höger hand också. Den strävade emot och ville inte röra sig. Hon koncentrerade sig och kämpade med musklerna – hon mindes ju hur man skulle spänna sig för att röra armen, herregud – och fick till slut tillbaka lite av kontrollen över armen. Hon förde handen framför ansikten och rörde på fingrarna. Hon fick kisa ordentligt för att se om hon lyckades. Det såg ut så. Synen verkade också vara på väg tillbaka, som om hon vaknat upp efter en lång sömn.

Hon vände på huvudet mot ett plötsligt, skrapande ljud och såg ett ljus som föll in på ett litet nattduksbord från en dörr en liten bit bort. Det var ett typiskt sjukhusbord i vitt och furu, med en ensam låda. Bordet var tomt sänär som på en enkel vas med lätt slokande tulpaner i olika färger och en liten cylinder i plast varifrån det löpte en tunn elsladd. I änden på cylindern satt en tydlig, orange-röd knapp.

Amanda sträckte vänster arm efter larmknappen, för ett larm var det ju, men nådde den inte. Hon reste sig mödosamt på vänster armbåge och försökte nå knappen med höger hand men handen missade knappen med minst en decimeter och dråsade av bordet.

Den slog i metallställningen längs sängens långsida med ett skramlande. Amanda försökte lyfta upp armen igen men var för svag. Hon försökte ta i, och en ny våg av smärta spred sig genom huvudet. Den var som värst bakom vänster öga och spred sig som en solfjäder i huvudet. Hon skrek till och ramlade tillbaka på kudden med höger arm liggande som ett paket över bröstet.

Smärtan i huvudet pulserade och med varje stöt från hjärtat kom en ny våg av smärta när nytt blod trycktes in i blodådrorna i huvudet. Där hon låg i halvmörkret och försökte att bara andas såg Amanda ljussken i blått, rött och vitt. Som i ett snabbt snurrande kalejdoskop såg hon blixtar av former och fragment av händelser som hon insåg kom från hennes eget minne. Det slog henne att hon höll på att se sitt liv passera revy, sådär som de säger att man gör i en krissituation. Som när man vet att man skall dö. Fast hennes filmprojektor måste ha havererat. Det var som att försöka se en film med duken utbytt till en skärva konvext glas från Lustiga Huset. Amanda andades så lugnt hon kunde och försökte rida ut smärtan, försökte pressa tillbaka de obehagliga sensationerna genom ren viljekraft.

En sköterska kom in i rummet med snabba steg. Hon la handen över Amandas panna och lyfte tillbaka den höga armen på sin plats längs Amandas högra sida. De såg på varandra en stund utan att säga något, innan sköterskan tog till orda.

”Hej Amanda. Jag heter Sofie, jag är sjuksköterska. Vet du var du är någonstans?”

Amanda svarade inte utan såg bara tillbaka på den leende sköterskan. Hon var någonstans runt fyrtio år gammal, ljus med kort rödlätt hår och ett vänligt ansikte. Hon gav ett robust intryck, som om hon var terränggående i ordet bästa bemärkelse. Hennes leende var professionellt men utan tvivel äkta.

”Hör du mig?” fortsatte hon, med lite starkare röst. ”Kan du säga mig vad du heter i efternamn?”

När Amanda fortfarande inte kom sig för att svara bytte Sofie taktik. Hon lutade sig fram med munnen närmare Amandas öra och fyrade av en breddsida.

”VAD HETER DU? KAN DU SÄGA DET?”

Amanda ryckte till och Lustiga Huset gick från rött till bländande vitt.

”Skrik inte så förbannat” sa hon med förvånansvärt klar röst. Åtminstone verkade Sofie tycka att Amandas röst var förvånansvärt klar.

”Du är vaken, så roligt!”

”Var är jag?”

”Du är på Avdelning 72 på Linköpings Universitetssjukhus. Vet du varför?”

”Hur länge har jag legat här?”

”I tre dagar. Kan du säga mig vad du heter?”

Amanda blev irriterad. Hade hon legat här i tre dagar utan att de tagit reda på vem hon var? Nå, enklast var väl att spela med i dumheterna.

”Självklart. Jag heter Amanda.”

”Fint. Tack för det Amanda. Jag heter som sagt Sofie. Vad heter du i efternamn? Kan du berätta det?”

Amanda himlade med ögonen men det var för smärtsamt så hon slutade tvärt.

”Amanda.”

”Och efternamnet? Kan du säga mig ditt efternamn?”

Det kunde Amanda inte. Hur hon än letade i minnet fanns hennes efternamn inte tillgängligt i systemet. Hon hade ingen aning.

”Nej” sa hon till slut. ”Det vet jag inte.”

Hon stirrade på Sofie, uppenbarligen utan att förstå. Sofie såg tillbaka med analyserande, alerta ögon.

”Varför kommer jag inte ihåg mitt namn? Vad är det för fel på mig?”

”Vi vet inte ännu, Amanda. Ibland gör kroppen märkliga saker, men vi skall fixa det.” Hon skyndade sig att fortsätta innan Amandas chock satte sig för djupt. ”Det är ingen fara. Jag tar hit en läkare som får titta på dig, och så tar vi det därifrån. Ett steg i taget så ordnar det sig. Först ska vi se till så du inte har ont. Har du ont?”

Amanda stirrade klenetroget på Sofie medan Sofie sträckte sig efter larmknappen.

”Vad är det du säger?” försökte Amanda säga. Men på grund av skadan eller av chocken vägrade orden att komma ur hennes mun. Hon stirrade klenetroget på sköterskan.

Kapitel 10.

VINTERGATAN, 1 FEBRUARI 2001

James stod stilla länge i hallen i Amandas lägenhet och vägde hennes nyckelknippa i handen. Han frågade sig om det här var det klokaste han gjort. Amanda behövde kläder, böcker, tandborste; allt som fick vardagen att fungera och som man plötsligt inte hade tillgång till när man låg på sjukhus. Det skulle skapa lite trygghet och hemtrevnad, så gott det nu gick, om prylarna fanns till hands för henne när hon vaknade. Det var planen i alla fall. Det var så han tänkte när hon hade kollapsat och ambulansen hade hämtat henne. Han hade inte tänkt så noga på vad han gjorde när ambulansen lämnade gården utanför Ungdomens hus. Han hade vänt sig om i chock och gått tillbaka in i huset, upp till vinden och bara satt sig ner med tom blick. Han såg ömsom på Amandas modell, ömsom på den plats där Amanda fallit ihop och där ambulanssjukvårdarna hade arbetat med henne. De hade arbetat med lugn professionalitet och faktiskt pratat med Amanda trots att hon uppenbarligen inte var kontaktbar. Hon varken svarade eller reagerade på något annat sätt vad James kunnat se. Där han nu satt och såg på den tomma platsen som nyss varit så full av drama upplevde han vinden som obehagligt ödslig. Eller kanske ödslig inte var ordet. Ofullständig? Eller oavslutad?

Oavslutad. James såg på modellen och lät ordet och sjunka in, tränga bort chocken för att komma tillbaka till verkligheten. Oavslutad.

En ingivelse fick honom att leta reda på Amandas jacka med hennes plånbok, mobiltelefon och nycklar i fickorna. Hon tog den och åkte till hälsovårdscentralen där han fick beskedet att ambulansen hade åkt direkt till Universitetssjukhuset i Linköping. Han åkte efter och fick beskedet att Amanda låg på intensivmen att det inte fanns något annat de kunde berätta just nu. Han satte sig i bilen igen och åkte raka vägen tillbaka till Mjölby, till Amandas lägenhet på Vintergatan.

Amanda skulle överleva. Något annat fanns bara inte. Alltså behövde hon kläder och toalettartiklar. Dessutom fanns det en anledning till för James att åka till Amandas lägenhet, en anledning som han in ens kunde förklara för sig själv: Amandas lägenhet ruvade på svaren på hur den sista delen av modellen kunde slutföras. Svaren fanns där, utspridda på vardagsrummets golv och soffa, på köksbordet, på väggarna och i bokhyllan. I datorn. Senast han var där hade han varken haft tid eller möjlighet – eller egentlig anledning – att titta, men nu hade han chansen. Tänk om Amanda hade fel, och det både var möjligt och nödvändigt att göra klart modellen av Mount Everest? Något långt inne i James aboriginal-själ sa honom att modellen måste bli klar. Just denna modell av just detta berg fick inte stå halvfärdig.

Så nu stod han där i Amandas hall med nyckelknippan i handen och undrade om han verkligen skulle ha mage att gå igenom Amandas lådor med underkläder. Han funderade en stund och bollade nervöst med knippan. Någon annan borde väl kunna hjälpa Amanda? Någon som kunde välja trossor åt henne? Någon släkting eller närmare vän? Han tog fram hennes mobiltelefon för att hitta något telefonnummer att ringa men den var urladdad. Dessutom hade han inte hennes kod så det var egentligen inte

någon idé att leta efter en laddare. Han stoppade på sig telefonen och skulle just bestämma sig för att gå när han missade att fånga nyckelknippan han bollade med. Han försökte ta den med en snabb rörelse med handen men lyckades bara slå till den i luften så den gled in under skohyllan och försvann under högar av skor, stövlar, paraplyer och gamla morgontidningar.

Han suckade och böjde sig ner för att plocka upp nycklarna men kunde inte hitta dem. Han famlade blint längre och längre in under skohyllan tills han gav upp och plockade av allt från hyllan så han kunde se ordentligt. Det blev en försvarlig hög av pryglar, mest skor av alla typer – från ursexiga högklackade festskor till tunga vandrarkängor. Nej förresten, det fanns bara en vandrarkänga, så märkligt. Det såg nästan ut som ett varuprov.

När James plockat bort allt tog han bort själva hyllan också. Där under låg nyckelknippan i en hög med damm, alldeles invid väggen. James tog upp den och hade just börjat damma av den när hans blick föll på ett vitt pappersark längst inne i hörnet. Det måste ha legat där länge – det var täckt av ett lager med damm och smågrus. Han böjde sig ner och, tog upp det, skakade det och blåste dammet av det. Det visade sig vara ett svartvitt foto föreställande en man och en ung kvinna. Mannen såg ut att vara äldre än kvinnan, kanske trettio år om hon var knappt tjugo. De stod nära varandra och verkade vara vänner, eller möjligen goda bekanta. De stod på en karg sluttning med en brant, snötäckt bergstopp i bakgrunden. Båda hade kläder och utrustning som om de skulle vandra – klättra – upp på berget. Deras kläder, utrustning och skor såg ut att vara äldre. Inte mer använda eller slitna, bara av en mycket äldre modell.

James höll upp foto i ljuset från lampan i halltaket och försökte se detaljer. Det var svårt, fotot var grynigt och de båda stod på avstånd från fotografen, som om den som tog fotot inte kunnat bestämma sig för om det var berget eller paret som var

motivet. James tyckte kvinnan såg lite ut som Amanda. Det var svårt att se. Kanske inbillade han sig. Vad är det de har på sig, vadmalsjacka och hamparep? James lade fotot på det lilla överbelamrade hallbordet och koncentrerade sig på att bära tillbaka skohyllor, skor och annat till de platser de legat på innan.

En kvart senare hade han plockat ner ungefär tio dagars behov av bekväma kläder, underkläder, läselektyr och toalettartiklar i en mjuk sportbag som han bar i axelremmen på vägen till sin bil. Av någon anledning hade han parkerat den en bit bort vid Lagmansskolan så att han hade några meter att promenera. Han fällde upp kragen och gick med spelat bestämda steg. Det var mörkt och folktomt i det råkalla vädret. En skorpa av frusen snösörja låg över hela staden så han fick snart sakta på stegen för att inte halka eller snubbla. Snöröjningen verkade ha använt sin vanliga metod för att rensa bort snö – att låta den smälta.

Utanför Amandas grannhus stannade han och såg sig om bakåt, på Amandas hus. Han stod stilla som i tvekan en stund, kanske i trettio sekunder. Plötsligt fick han bilden i sitt huvud av den kollapsande Amanda. Med ett uttryck av genuin förvåning i ansiktet som redan hunnit blekna hade hon slocknat långsamt som en solnedgång, och segnat ner i golvet med en ljudlig pustande utandning. James såg sig själv springa fram och försökte hjälpa henne, och kunde fortfarande känna hur Amandas vita ansikte och brist på gensvar sände honom allt djupare in i tillståndet av chock. Synen av Amanda liggande på golvet hade trängt sig på oväntat när han stod där på trottoaren. Den påminde honom att Amanda behövde hjälp och att det var upp till honom. Det var han som hade nycklarna. Kläderna var en sak, det skulle säkert fixa sig inom några timmar, men med modellen var det en annan sak. James gick tillbaka till Amandas port. Han måste kolla

Amandas material innan det börjar dyka upp frågvisa släktingar i lägenheten. Vad var det som saknades för att modellen skulle kunna göras färdig? Han skyndade in i porten och upp för trapporna.

Gjord med Vulkan

Kapitel 11.

VINTERGATAN, 3 MAJ 1996

Amanda skyndade nerför trappan och ut ur porten. Det var en skön känsla att kunna springa lätt och oberört upp och ner i trappan, att kroppen var tränad och förberedd. Alla löpturer och styrketränningspass skulle betala sig nu. Träningsläger i Jämtland och i Österrike. Dagliga situps, utfallssteg och armhävningar. Hennes mycket noggranna val av kost och maniska jakt på exakt rätt utrustning skulle visa sig värt tålmodet. De kläder och den utrustning som passerat nålsögat låg nu nerpackad i trunkarna i bakluckan på taxin som väntade på gatan. Allt var perfekt, det fanns inte ett onödigt gram på hennes kropp eller i trunkarna. Inte en onödig pryl. Inte ens fotot. Det var synd.

Hon hade försökt springa upp i lägenheten igen från taxin, i ett sista desperat försök att hitta fotot, men förgäves. Taxin väntade med tickande taxameter, och hon hade redan letat så många gånger. Dagarna innan. Självklart skulle hon inte hitta fotot nu. Men det var det enda hon hade bestämt sig för att ta med som inte var absolut nödvändigt; fotot på henne och Mallory bredvid varandra i Base Camp.

Bilden fascinerade henne. Hon visste inte varifrån den kom, vem den anonyma avsändaren var. Hon mindes inte ens att hon

stått uppställd på det där viset, i den utrustningen. Såvitt hon mindes hade hon aldrig sett den förut. Men retuscheringen var skickligt gjord, det fick man medge. Hon kände igen sig själv och sin kroppshållning. Hon kände igen Base Camp. Och hon kände igen Mallory. Visserligen var det en bild på Mallory som var okänd för henne, men det var utan tvekan han på bilden. Sannolikt var det en bild från den första expeditionen till Chomolungma, Modern. Fast det kunde också vara en bild från hans sista expedition också. Kläderna antydde det. Hon trodde visserligen att hon sett alla bilder från den expeditionen och den här var helt klart ingen av dem. Märkligt.

Och så hon själv bredvid Mallory. Ännu märkligare. Det arbete som måste ligga bakom bilden förundrade henne. Bilden lämnade så många frågor och hade blivit lite av en maskot för henne sedan dykt upp i brevlådan nästan ett år tidigare. En dag låg den bara där på hallgolvet, i sitt enkla vita kuvert, adresserat till henne men utan porto, poststämpel eller avsändare. Det störde henne lite. Någon hade stått utanför hennes dörr, någon som inte nödvändigtvis ville henne väl hade tagit i hennes brevinkast, lagt ner kuvertet och tänkt ... vad? Vad hade han tänkt? Vad hade han gjort? För det var väl en man? Amanda var övertygad om det. Fotots komposition var alltigenom manlig. Uppställningen framför berget som vore de två klättrarna två vita jägare som nedlagt ett storviltbyte. Valet av situationen som motiv snarare än de två individerna. En kvinna hade försökt avbilda de två klättrarnas inbördes relation och fånga deras väsen, inte satt fokus på prestationen som om de två klättrarna behövde förevigas när de slog sig för bröstet över ännu en bravad. Det måste vara en man.

Varför hade han gjort den bilden? Vad ville han åstadkomma? Den första tiden efter det att bilden kommit hade Amanda funderat mycket över sådana frågor och väntat på att någon skulle ge sig till känna. Med tiden hade den känslan bleknat och ersatts

av ett lätt gnagande obehag och den fascination hon fortfarande kände över själva bilden. Dess existens gav henne ytterligare drivkraft och fokus på den utmaning som väntade. Everest. Och bilden på henne och Mallory, bredvid varandra i Base Camp. En dag hade hon fattat beslutet att bilden skulle med henne upp. Hela vägen upp till toppen skulle den, tillsammans med henne. Det skulle vara rätt, så att Mallory och hon nådde toppen tillsammans oavsett hur det hade gått för honom på den ödesdigra expeditionen. Oavsett om han lyckades ta sig upp innan han dog – eller inte – skulle han komma upp nu.

Och hon skulle lämna honom där, och en liten bit av sig själv, vilket också skulle vara rätt. Mallory hade tänkt likadant med fotot på sin fru. Han skulle ta avsked till Everest genom att lämna ett foto av den kvinna som från och med den stunden han nådde toppen skulle vara hans enda kärlek. Det hade varit Mallorys plan. Ingen vet om han lyckades. Men som någon liten kompensation skulle Amanda ta farväl av både Everest och Mallory genom att göra likadant, genom att lämna sitt eget symboliska foto på toppen.

Men nu var hon på väg in i taxin, den första etappen av det stora äventyret, utan fotot. Det var borta. Amanda kände sig naken utan det. Det hade blivit en intim del i hennes mentala bild av den här expeditionen. Nu skulle hon tvingas hitta tillbaka snabbt som satan till sin ursprungliga sinnebild av framgången. Hon skulle behöva gå tillbaka till att vara nöjd med att ha upplevt de allra högsta höjderna som en människa kan klättra till, de platser där Mallory och Irvine hade klättrat, kämpat för sina liv, dött och försvunnit. Deras kroppar hade försvunnit men deras namn hade blivit odödliga. Dit upp skulle hon. Hon måste bara förlika sig med det målet igen. Måste hitta tillbaka till harmonin i det målet, för det skulle bli hennes nya – nygamla – drivkraft när hon klättrade i Dödens Zon. Hon hade varit så nära att ta med sig det perfekta

målet, men fotot var och förblev försvunnet precis när hon hade behövt det som bäst. Hon skulle bli tvungen att ändra sig, ändra sig fort. Hon satte sig i taxin och suckade djupt.

Amanda tyckte inte om att behöva ändra sig.

Gjord med Vulkan

Kapitel 12.

UNGDOMENS HUS, MORGON 17 MARS 2001

”Men du får väl visa mig. Sluta snacka så himla mycket.”

”Ta det lugnt. Allt kommer till den som väntar.”

Amanda tvärstannade mitt i steget och såg på James.

”Allt kommer till den som väntar?”

James stannade och vände sig om. Amanda stod med armarna i kors och huvudet lätt på sned och såg på honom. Hon såg vek ut i kroppen men hade en mycket beslutsam min. James ryckte på axlarna som om orden inte betytt någonting, osäker på varför Amanda reagerat och på vad hennes reaktion skulle bli. De såg på varandra under tystnad en stund. Amanda bröt tystnaden först.

”Det kan ha varit det dummaste jag hört.”

James ryckte på axlarna igen.

”Jag trodde att det var ett talesätt.”

”Jag vet att det är ett talesätt. Det är ett skitdåligt talesätt. Inget kommer till den som väntar. Inget! Den som väntar ... den som tvingas vänta ...”

Hon avbröt sig, blundade och gned sig över näsryggen. Så såg hon upp igen.

”Den som väntar är körd.”

”Lugn nu Amanda. Behåll håret på.”

Hon stirrade på honom.

”Men vad är det nu då?”

”Behåll håret på. Vad menar du?”

”Jasså det. Keep your hair on. Behåll håret på.”

Amanda började plötsligt skratta. James kände en stor lättnad över det. Över hennes överraskande, pärlande skratt. Han log lite generat, det var ju ändå hans bristande svenska hon skrattade åt. Amanda gick fram till honom och drog med honom med ett fast tag i hans armveck.

”Ja djävlar, James. Behåll håret på. Det var om möjligt ännu sämre. Kom nu, och visa mig din överraskning.”

Hon log mot honom och drog honom de sista stegen uppför den slitna, fossilfyllda marmortrappan fram till dörren till vindsutrymmet där hennes modell fanns.

”Jag hoppas att du skall tycka om det” sa han med ett skevt leende och öppnade dörren.

Det var sex och en halv vecka efter Amandas kollaps. Hon hade varit hemma i lite mer än en månad men inte orkat gå ut, inte orkat engagera sig och absolut inte orkat jobba. Hon hade inte satt sin fot på Ungdomens Hus sedan olyckan. Om det nu var en olycka. Sjukdom då. James visste inte. Inget visste. Läkarna hade inte kunnat ge något definitivt svar. Det var en stroke. Det var inte en stroke. Det var Hortons huvudvärk. Det var ett återfall i det cerebrala höghöjdsödem hon hade fått på Everest. Sen var det en stroke igen. Amanda hade inte verkat bry sig, hon hade bara dragit sig allt djupare in bakom ett skal av ilska och bitterhet. Sköterskorna var idioter. Läkarna var idioter. Överläkaren var en jubelidiot. Städarna och undersköterskorna verkade vara de enda som Amanda inte sökte gräl med. James upplevde det som om han

inte uttryckligen var en idiot men han var tydligen kokt i bajs, vad det nu kunde betyda. Det hade inte varit läge att fråga.

För James var det tydligt att Amanda hade behövt vilan men att hon också behövde hjälp med att få tillbaka gnistan. Den fattades henne. Hon hade länge gått med en glödande ilska som saknade ett mål att kanaliseras kring. Everest verkade ute som livsmål. Det låg en underton av uppgivenhet bakom hennes ilska, som kalkbruket i en mur som stängde honom ute. Det fanns ingen möjlighet att veta om Everest kunde väcka liv i hennes drivkraft igen, men försöka kunde man ju alltid. Det var ju inte som att han hade som mycket annat som lockade i sitt liv just nu.

Det var en gudsförgäten plats egentligen, Mjölby. En liten stad – medelstor om man var generös – med allt som behövdes för ett gott liv, utom självdistans. Eller jo, det kanske de hade i någon mån, men det fanns inga perspektiv, inga möjligheter att ställa sig så långt bort att man såg sig själv i sin kontext. Allt var nära, tätt inpå. Resultatet blev ett själsdödande klimat av likriktning kring detaljer. Eller, om man var född där, ett tryggt klimat av oföränderlighet kring livets praktikaliteter. James bestämde sig för att det var dags att gå vidare. Eller tillbaka. Någon annanstans. Han var klar med svenska småstäder. Men först skulle han ta sig an Amandas modell av Everest; den första, sista och enda möjlighet han kunde komma på för att hjälpa henne tillbaka på fötter. Kunde hon inte klättra upp själv på toppen av Everest så kunde han ge henne det näst bästa. Han hoppades att det skulle hjälpa. Och så hade han då stått där i hennes hall för mer än en månad sedan och funderat över vad i helvete han höll på med egentligen.

Nu stod han i Ungdomens Hus och höll upp Amandas vindsdörr med mörkret gapande mot Amanda där hon stod tvekande bredvid honom.

”Jag vet inte om jag borde kasta mig in, tveka eller vägra.”

”Kom nu Amanda, hur svårt kan det vara?”

”Det är inte så lätt att förklara.” Hon såg in i mörkret och sen på James. ”Men skit i det.”

Hon gick in och slog på ljuset. Plötsligt flödade rummet av ljus och Amanda ryggade reflexmässigt bakåt. Hon kisade och skuggade ögonen med armen tills ögonen vant sig.

”Du har lagat belysningen” konstaterade hon. ”Att du orkade.”

”Jag hade ju ändå en lång stege till hands” svarade James och log snett. ”No big deal att byta några glödlampor då.”

”Varför hade du en lång stege till hands, här inne?” sa Amanda och gick in i rummet med rynkad panna. Vid första anblicken såg rummet ut som före hennes kollaps. James sa inget utan lät henne gå in och utforska på egen hand. Precis som han hade väntat sig gick hon rakt till modellen av Everest. Hon såg på den från olika vinklar; klättrade upp på arbetsbocken, såg noga på någon fläck, klättrade ner, flyttade bocken och klättrade upp igen. Hon höll på så i kanske tio minuter innan hon vände sig om mot James och såg på honom.

”Den är färdig.” Det var hennes första ord sedan frågan om stegen. ”Du gjorde klar den.”

James svarade inte utan väntade på Amandas egentliga reaktion. Först nu slog det honom på allvar att det här kunde vara ett rejält misstag. Tänk om arbetet med modellen var det enda som höll henne uppe? Han blev alldeles kall inombords när han såg in i Amandas ögon och insåg att han kanske tagit ifrån henne anledningen att gå upp på morgonen.

Amanda skakade lätt på huvudet och sa igen, med starkare och mer bestämd röst; ”Den är färdig.”

James såg hjälplöst på henne men fick inget stöd i hennes ögon eller kroppshållning.

”Ja”, började han svara osäkert innan han visste vad han skulle säga, ”jag trodde att det skulle vara bra för dig att ha

den klar, men jag förstår totalt om du tycker att det inte är min förbannade business att bygga på din ...”

Hon avbröt honom genom att lägga ett pekfinger över hans mun. Plötsligt log hon.

”Lugna dig. Jag älskar den. Jag hade aldrig orkat fixa den själv.” Hon vände sig om mot modellen igen. ”Det. Inte den. Det är ett berg nu, ingen modell. Hur gjorde du, James? Snön är så rätt, så perfekt.”

”Den var lurig. Men jag har en kompis i Sydney som jobbar lite åt filmindustrin på Guldkusten så jag kollade med honom. Han känner en kille på Snow Business, du vet de som gjorde snön till Band of Brothers. De tipsade om en pulveriserad hydrogel som man blandar med lite, lite vatten och ett mått ...”

Han tystnade när han märkte att hon inte hörde på. Hon var helt inne i någon detalj på modellen.

”Amanda? Amanda. Amanda!”

Till slut bröt han hennes koncentration och hon vände sig om. Han pekade på ett bord som var fullt med verktyg under arbetets gång. Där fanns nu en laptop och ett modem, två flyttkartonger och ett antal rullar papper. Där fanns pennor, lim och saxar. Verktygen till modellen av berget låg prydligt nerpackade i lådor under arbetsbänken invid väggen. Ovanpå bänken stod en kall lunch inpackad i plast, tydligt i väntan på att Amanda skulle få tid att äta.

”Jag tog mig friheten att ta med ditt material hit och rigga en laptop.”

Amanda såg på bordet och gick direkt fram till lådorna och började gå igenom dem. Hon knäppte på datorn och såg snabbt på James.

”Allt finns där. Jag exporterade både hårddisken, mailen och bokmärkena. Allt borde vara komplett.”

Amanda dök ner växelvis i lådorna och datorn och såg ibland

på berget bredvid sig. Hon hängde upp en karta som visade leden till toppen längs Everests nordöstrygg. James såg på från lite avstånd. Det var uppenbart att beslutet hade varit rätt. Amandas gnista var tillbaka. Hon var i sitt rätta element. Han var inte säker på om hon var tillbaka på riktigt eller hur länge hon skulle orka, men han ville ge henne några timmar innan han skulle be henne avsluta för dagen. Han peppade hårt på att vara så bestämd han kunde; hon behövde regelbunden vila från sitt arbete med bergets gåta. Medan Amanda var uppslukad av någon bild, graf eller anteckning drog han upp dragkedjan i sin jacka, viskade att lunchen stod på arbetsbänken – mer för formens skull, utan att egentligen tro att hon skulle höra honom – och smög ut. Hon märkte inte att han gick eller att han stängde dörren försiktigt bakom sig. Hon skulle aldrig se honom igen.

Kapitel 13.

MOUNT EVERESTS NORDÖSTRYGG, 8500
M.Ö.H, TIDIG EFTERMIDDAG 17 MARS 2001

Den här gången slog smärtan till utan att hon hann märka att den var på väg. Hon hade varit på toaletten och var just på väg tillbaka in i vindsrummet när den slog henne som ett distinkt, hårt klubbslag bakom pannan. Rummet snurrade runt när hon tog sig om huvudet och hon föll till golvet. Tvåhundra år gamla ekplankor kom upp och mötte henne innan allt blev svart och hon varken såg, hörde eller kände något.

Hon vaknade av att hon frös. Hon var fortfarande yr, men huvudvärken var dov och dunkande snarare än den svetslåga av smärta hon känt innan. Det borde väl vara ett gott tecken? Men ljuset var obehagligt starkt, smärtsamt bländande. En iskall vind svepte in iskristaller i hennes ansikte. Hon fortsatte blunda, och satte ner handen för att ta spjärn mot underlaget för att sätta sig upp. Men handen mötte inte ekplankor eller marmorgolv. Den mötte snö. Hon kunde inte öppna ögonen på grund av det starka ljuset så hon trevade sig runt försiktigt. Överallt ett tunt snötäcke över iskallt, knaggligt och vasst berg. Omöjligt. Hon gröpte ur lite

snö som letat sig in innanför halslinningen och upptäckte att det låg en tjock vadmalsvante precis framför hennes ansikte. Också omöjligt. Hon tog tag i vanten, innan den blåste bort i den vinande vinden. Iskristallerna slog henne i ansiktet. Lika omöjligt. Men märkligt självklart som vore det logiken i en dröm där alla bisarra händelser upplevs som helt naturliga. Hon tog på sig vanten och upptäckte att hon hade en likadan vante på den andra handen. Självklart.

”Amanda? Amanda, are you all right? You dropped your sunglasses.”

En lugn röst talade vårdad och lite gammalmodig engelska. Någon stod över henne och skymde ljuset. Solen? Den var omöjligt stark. Ett par solglasögon stacks i hennes hand och hon fick hjälp att sätta dem på sig. Någon lyfte henne till stående. Hon öppnade ögonen långsamt och såg sig runt. Hon stod i en brant uppførsbacke av brunrå sten med ett fläckvis snölager. Backen var bred och det fanns inga referenser till något horisontellt. Världen tycktes bestå av denna backe och himlen ovanför. Hon förstod nästan direkt var hon var; klättringsleden på Mount Everests nordostkam. Hon tog sin bäring från minnesbilder från foton och filmer och såg det första steget framför sig, bakom det såg hon det svåra andra steget, det tredje och den kraftiga stigningen till krönet. Hon måste vara på över åttatusen meter. Dödens Zon. Hon kände efter på ryggen och hittade en syrgastub. Hennes munstycke hängde och dinglade i en tunn tamp runt hennes hals. Allt var självklart. Omöjligt men självklart.

”Are you quite all right?”

Där var den där rösten igen; vänlig, hövlig och kanske till och med lite orolig men samtidigt uppfodrande. Amanda vände sig om. Bredvid henne stod två män i bruna gabardinjackor, matchande byxor och tjockt fodrade mössor med öronlappar. De bar likadana solglasögon och tjocka vantar som hon, och var sammanbundna

med ett tunt bomullsrep. Båda hade syrgastuber, klätterhackor, hammare och spikar. Plötsligt såg hon att hon var klädd likadant och sammanbunden med dem i änden på samma rep. Det gick runt i huvudet på Amanda och hon försökte hitta tillbaka till någon slags verklighet. I den lilla snövall de stod ledde tre par fotspår upp till henne och därifrån var det ett sammelsurium av fotspår både upp och ner. Hon var på väg upp till toppen av Mount Everest, sist i en grupp om tre, och de andra hade kommit ner igen när hon ... vad? Materialiserats ur tomma intet? Fallit? Svimmat? Svimmat. Så måste det vara. Så kunde det inte vara. Så var det. Hon hade drabbats av höjdsjuka och inte kunnat hålla ut längre. Hon hade svimmat.

”Jag måste ha svimmat.” Hon visste inte vilket språk hon talade.

”Hur känns det?”

En av männen la en hand på hennes axel, kanske mer för att känna efter hur stabil hon var än för att visa sympati. Hon hade ingen aning om vilket språk han talade heller.

”Kan du fortsätta?”

Hon såg sig om och försökte göra en bedömning. Det fanns inget läger någonstans i sikte, och yrseln gjorde sig starkt påmind. Den här upplevelsen av överklighet var också ett dåligt tecken. Hon vacklade till och insåg att hon hade svårt att stå på benen. Den andre mannen räckte henne sin klätteryxa som hon tacksamt tog emot och högg fast för att få stadga.

”Jag vet var jag är, men inte hur jag kom hit. Jag vet vem jag är men inte vilka ni är.”

”De båda männen gav varandra en snabb blick.

”Vi har inte tid att gissa, Amanda. Dagen lider. Kan du fortsätta? Vi måste ha ett ja eller ett nej.” sa den förste mannen.

Mannen som räckte henne hackan la till: ”Och vi måste kunna lita på svaret. Det är mellan trehundra och fyrahundra höjdmeter

till krönet, men bara drygt etthundrafemtio tillbaka ner till Camp 3. Om du inte kan klättra med upp kan du vänta här eller ta dig ner själv.”

Den förste mannen skakade på huvudet.

”Hon måste röra på sig om hon inte är inne i ett tält. Stannar hon här fryser hon ihjäl. Det vet du, Sandy.”

Sandy. Amanda tittade upp på mannen som tilltalades med namnet Sandy. Sandy? Hon såg på hackan hon fått, letade efter en punkt ovanför handtaget och borstade av snön. Där stod ingraverat ”A.C. Irvine”. Andrew Comyn Irvine. Om det här var Irvine så var den andre mannen Mallory. Omöjligt. Återigen omöjligt. Det måste vara höjdsjukan som får henne att uppleva detta.

Hon försökte räkna i huvudet. Trehundrafemtio höjdmeter till toppen, då hade hon rätt – de var på åttatusen femhundra meters höjd. Det var rätt, bergsformationen framför henne var mycket riktigt det första steget. Hon insåg att hon hade haft rätt. Ungefär här skulle Irvines hacka hittas år 1933. Om nio år. Eller för sextioåtta år sedan. Men för djävulen, hon hade ju hackan i handen, Irvine hade just lämnat den ifrån sig. Hon visste bara alltför väl vad som komma skulle bara några timmar senare.

”Du behöver den här.” Hon räckte hackan tillbaka till Irvine i hopp om att kunna ändra något, vad som helst, för att därmed ändra det oundvikliga. Hon visste att det var lönlöst. Det hade redan hänt och i denna märkliga parallella verklighet skulle det strax hända igen. Men hon måste försöka.

”Den här är din.”

Irvine skakade på huvudet.

”Vi har vad vi behöver för att nå toppen. Utom tid. I ditt tillstånd behöver du hackan för att komma tillbaka ner till Camp 3. Vi möter dig där.”

”Snälla, ta den.”

Hon tryckte hackan mot Irvines bröst men han skakade bara på huvudet igen.

”Du vet inte vad du säger just nu, Amanda. Ta hackan.”

Han föste den vänligt men bestämt tillbaka mot henne. Hon såg ner och upptäckte att hon inte längre var sammanbunden med de båda männen. Mallory hade lossat henne utan att hon lagt märke till det. Mallory. Kunde denne man verkligen vara Mallory?

”George?”

”Sandy har rätt, Amanda. Om du försöker klättra med oss och misslyckas kommer vi alla tre att misslyckas.”

”Det är inte så jag menar. Det kommer inte att gå. Ni får inte fortsätta.”

”Det är sista chansen för i år, och kanske sista chansen någonsin.”

”Men ni kommer att dö!”

Amanda skrek åt honom och brydde sig inte om att det väste och smärtade i lungorna av syrebristen, och att hennes yrsel, illamående och huvudvärk bara ökade för varje andetag. George Mallory såg på Amanda. Det är möjligt att blicken var vänlig men det var omöjligt att avgöra bakom solglasögonen. Men rösten var tydligt menad att trösta.

”Vi är här. Toppen är där, så nära att jag kan se mig själv där uppe. Det är möjligt att vi dör på vägen tillbaka. Det kanske till och med är troligt. Men vi måste försöka.”

”Men ni måste tro mig. Ni förstår inte.” Amanda såg omväxlande på Mallory och Irvine. ”George, du kommer att dö på åttatusen etthundra meters höjd med ett brutet ben. Sandy kommer man inte ens ha hittat år 2015. Och den här hackan!” Hon såg på hackan och flängde plötsligt iväg den, den landade en bit bort och klattrade neråt längs bergssidan innan den försvann ur sikte. ”Den kommer att ligga där tills år 1933 och hela världen kommer att undra hur den kom dit. Hela världen kommer att

undra om ni nådde toppen! Men ni kommer inte att kunna svara på det. Ni kommer att dö!”

Amanda skakade Mallory tills han försiktigt gjorde sig fri. Hon föll snyftande ner på knä.

”Då dör vi i vetskap att vi var först i världen på toppen av Mount Everest. För jag tänker inte gå ner till åttatusen etthundra meter för att bryta benet om jag inte varit på toppen först. Jag har ett ärende dit. För mig räcker det med att jag själv vet att jag utförde det ärendet.”

”Man kommer att undra varför fotot på din fru saknades i din jackficka.”

”Det är det som är mitt ärende. Jag skall lägga det på toppen. Det är och förblir planen, och mitt farväl till Everest. Självklart finns inte fotot kvar i min jackficka när jag varit där.” Han skrattade till. ”Men det vore inte konstigt om de inte hittade fotot på Ruth i min jackficka även om jag dog knall och fall här och nu, för det ligger faktiskt inte i min jackficka.”

”Det har du rätt i!” sa Irvine och log. ”Det ligger ju faktiskt i min jackficka.”

De båda männen skrattade och började förbereda sig för att klättra vidare.

”Så är det faktiskt.” sa Mallory och hjälpte Amanda upp på fötter ur snödrivan.

”Vad menar du?” sa Amanda och såg på Mallory.

”Det hela är mycket enkelt. I förrgår morse, i Camp 2, tog Sandy och jag helt enkelt fel jackor. Vi tog varandras. Vi upptäckte det när vi kommit en bra bit på väg, och hade syrgastuber på och allt. Det fick bli som det var, vi behöll fel jacka på. Sandy har min jacka och jag har fotot på Ruth – men i fickan på hans.” Han klappade sig försiktigt på vänster bröstficka.

”Har ni tagit fel jackor? De identifierade dig ju på namnappen i nacken! Fattar ni inte vad det betyder?”

”Det betyder”, sa Irvine, ”att i alla fall namnet Mallory kommer att nå världens tak först av alla. Om så bara i form av en namnlapp i nacken på mig.”

”Klättra ner, Amanda”, sa Mallory, ”det här är ingen plats för dig idag. Kom tillbaka och besegra berget en annan dag. Andrew, nu måste vi verkligen vidare.”

”Adjö Amanda. Vi ses i Camp 3 om några timmar. Se om du kan hitta min kamera där under tiden, jag tror jag glömde den där.”

Båda männen satte syrgasmunstyckena i munnen. Andrew ”Sandy” Irvine och George Mallory vände sig om och började gå långsamt uppåt mot det första steget, och toppen av Mount Everest. De vände sig aldrig om igen, och såg därför varken den stora snöstormen som var på väg att blåsa upp längs berget bakom dem, eller hur Amanda föll ner på knä. De såg inte hur hon långsamt föll framstupa i en stilla, ömsint omfamning med snön och blev liggande.